

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posrednica plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neurankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Pomnite, Slovenci!

Od slovenskega ljudstva neizvoljeni, imenovani minister Žerjav je na shodu v Ljubljani trdil, da nihče ne ogroža slovenske individualnosti. To je izjavil politik, kojega glasilo tako globoko zaničuje slovenski jezik, da ga v vsaki številki mrcvari in namenoma izpakuje, da bi čimprej izginil v srbščini. To je tisti politik, kojega »Jutro« se je z vso besnostjo zagnalo v knjigo o »Slovencih«, ker vidi v slovenski politični in kulturni zgodovini »separatizem«, ki zadržuje posrbljenje našega naroda. To je tisti Žerjav, kateremu je slovensko vseučilišče v Ljubljani trn v peti zato, ker je slovensko. To je prijatelj tistega Pribičevića, ki sistematično izrinja iz prečasnih šol materinščino in uvaja učno gradivo, napolnjeno velesrbskega duha, da bi se mladina čimprej izneverila slovenstvu.

Vse politično delovanje Žerjava ne obstoji v ničemer drugem kakor v neprestanem rovanju zoper obstoj in razvoj slovenskega naroda, ki ga hoče kot narod izbrisati in prodati velesrbsstvu. Mar ni Žerjav tisti, ki se je pehal in se še peha za centralistično ustavo, ki taji politični slovenski (in hrvaški) narod in ga ponižuje v »pleme«? Mar ne odreka slovenskemu narodu pravico in možnost, da bi sam svoje zadeve vodil in si dajal zakone? Ali ne imenuje njegovi organi naš slovenski narod »robski« in pozivajo velesrbsko kliko v Belgradu, naj ga pokori po fašistovskem zgledu s kruto silo? Ali ne zagovarja Žerjav političnega preganjanja vseh oseb in strank, ki smatrajo slovenski narod kot samostojen narod, ki je enakopraven s srbskim in je svobodno z njim v državni zvezi? Mar niso Žerjavova glasila tista, ki nam dan na dan dopovedujejo, da za to državo »nismo nič žrtvovali«, da zato nimamo v njej odločitve in ravnopravne besede?

Sicer so pa vsa dejanja Žerjava naravnost naperjena proti slovenskemu narodu in njegovim koristim. V kulturnem oziru je zadrževal razvoj slovenskega vseučilišča, ko ga že ni mogel preprečiti, in edino njegova zasluga je, da se medicinska fakulteta ni izpopolnila. Najboljše slovenske kulturne delavce je pustil po »Jutru« ozmerjati kot separatiste, ki ne zaslužijo znanstvene stolice v Jugoslaviji in so ji pravzaprav nevarni. Zdaj pa, ko je po milosti Nikole Pašića zopet postal minister brez ljudskega mandata, je bilo njegovo prvo delo, da je začel predelovati proračun za slovensko vseučilišče, ki ga je bil sestavil dr. Korošec popolnoma v skladu s potrebami vseučilišča in zahtevami proforskega zbora. Njegov namen pri tem je, da prikrajša slovensko vseučilišče, da bi izhiral zato, ker je slovensko.

Žerjav pa še na drug način skrbi za Slovence. Pripravil je »generalni ukaz«, ki bo uničil existenco celim stotinam slovenskih uradnikov, pahnil v bedo njihove družine, in jim otežkočil njihov itak dovolj bedni obstoj. Kar ne piha v Žerjavov rog in se ravna samo po vesti in zakonu, to bo ta »prijatelj slovenstva« vpokojil, premestil ali prerazvrstil. Ni mu pa zadosti, da preganja uradnike, ampak se je spravil tudi na uboge slovenske orožnike, ki jih bo v celih trumah poslal v Macedonijo med razbojnike, da jih bo preje konec ali pa da si nakopljejo malarijo. Niti v Avstriji se slovenski orožniki niso pošiljali v tuje kraje razen v čisto izjemnih slučajih in gotovo nikoli ne na slabše. Žerjav ne vpraša, kaj bo z rodbinami in otroci, ki se morajo seliti v neznane kraje kakor cigani, kjer se ne bodo mogli pošteno šolati niti pošteno stanovati in hraniti ter bodo izpostavljeni neugodnim zdravstvenim in čisto nekulturnim razmeram. Vse to dela Žerjav zato, ker ljubi slovenski narod približno tako kakor je Herod ljubil svoj narod.

Za veliko ljubezen Žerjava do slovenstva je značilno tudi to, da je dal razveljaviti naredbo prejšnje vlade, po kateri bi dobilo slovensko ljudstvo hrano po nižji prevoznici ceni. Žerjav hoče slovenski narod, katerega tako brezmejno ljubi, izstradati, da bi padel pred njim na kolena. Žal mu je tudi, da bi demokratiški odruhi pri prehranjevalni akciji nič ne zaslužili. Ne dvomimo, da bo zdaj celo stvar tako uredil, da bo za demokratske banke ma-

sten dobiček in da bo »narodni blok« korupcionistov dobil na razpolago sredstva za »svobodne« volitve. Žerjav bi rad svoj ljubljani narod pridobil za PP s podkupovanjem pokvarjenih elementov, z organizacijo fašistovskih band in z orožniki iz Macedonije, ki bodo pa zgledu Jove Ignjatovića, kateri je skoro zavratno ubil narodnega poslanca, slovenskemu ljudstvu s puškinih kopiti vbijali v glavo velesrbski centralizem.

Ravno ko to pišemo, izvemo, da je dal Žerjav predčasno upokojiti celo vrsto izbornih kvalificiranih učiteljev, dasi niso prizadeli nikomur nobene krivice in zakon

ne dopušča upokojitve pred dosluženo dobo, ako se ne vrši disciplinarna preiskava. Med temi učitelji je eden, ki ima družino osmih glav. Vlada g. Davidovića ni z nikomer postopala na protizakonit način in je celo najbolj kompromitiranega Žerjavovega eksponenta v prosvetni upravi samo postavila na razpoloženje. Žerjav pa, ki gori tolike ljubezni do Slovencev, je moral pahniti v bedo cele družine.

Da — Žerjav ljubi Slovenijo, tako kakor ljubi krvnik svojo žrtev.

Slovenija se mu bo zato ob volitvah primerno zahvalila.

Milijonske volivne korupcije.

TRILE MILIJONI ZA VSAKO VOLIVNO OKROŽJE. — POSOJILO DVEH MILIJONOV DOLARJEV? — ZAHTEVA PO ŠEST IN POL MILIJONA DINARJEV ZA ŽERJAVOVO IN PRIBIČEVIČEVO ČASOPISJE. — KUPČIJA S TRBOVELJSKO DRUŽBO.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Korupcijo Markovića in Radeta Pašića in vseh stebrov P. P. režima dobro pozna celokupno prebivalstvo, pozna pa jo tudi inozemstvo. Način, kako bi se radi izvili in opravičili, pokazuje, da je ljudstvo v nemoralnosti in pokvarjenosti današnjih komisarjev tako globoko prepričano, da jim ne bo pomagalo nobeno nasilje, nobeno podkupovanje in nobena laž. Ljudstvo bo končno rešilo državo pred korupcionistično kugo. Na vsak način bo ožigosana korupcionistična uprava sedaj oteževala — druge in tako vsaj skušala obrniti pozornost javnega mnenja na drugo stran. Zato njeni agenti in od korupcionistov plačano in vzdrževano časopisje vsakdanje prinaša alarmantne vesti in lažne informacije. Med tem pa korupcionisti zopet marljivo praznijo državno blagajno in na debelo razmetavajo v znoj in trudu od ljudi plačani denar. Tu se govori, da so velikansko tatvino že izvršili, neposredno pa da ji bo sledila druga:

V belgrajskih intimnih krogih se intinno pripoveduje, da so se radikali Pašić — Markovičevega kova zasigurali ogromne volivne fonde in da pridejo 3 milijoni na vsako volivno okrožje. Zdi se, da so te vesti resnične, kajti dobro informirani krogi zatrjujejo, da so si radikali »izposodili« iz dolarskega posojila dva milijona dolarjev. Namesto da bi se ta denar porabil za graditev železnice, potov in mostov, ga eksploatira režim nasilja in korupcije. Kaj je njemu mar, če ljudje strdajo in umirajo od gladi in trpljenja? Glavno je, da si preskrbi luksuzno in razvratno življenje. To pot so vseeno posegli preveč globoko. Kajti dva milijona dolarjev je ogromna vsota, če se še upošteva, da bodo obrali tudi druge fonde. Take velikanske tatvine se dajo razumeti tako, da so prišli do prepričanja, da jim je odmerjena kratka doba

treh mesecev. To dokazuje dejstvo, da naglajo večino denarja v inozemstvu.

Drugo tako transakcijo na račun ljudskega denarja pa poizkušajo izpeljati Pribičević — Žerjavovi ljudje. Danes je Pribičević obiskal zunanega ministra dr. Ninčiča in se zelo dolgo zadržal pri njem. Počeni radikalni krogi nam zatrjujejo, da je Pribičević pri tej priliki obdeloval dr. Ninčiča, da naj mu da iz dispozicije fonda šest in pol milijona dinarjev. To svoto potrebuje Pribičević in Žerjav nujno za nakup tiskarsko-časnikarskega podjetja imenovanega Jugostampa, kamor poleg »Zagreber Tagblatt«, »Novosti« in drugih listov spadata tudi ljubljansko »Jutro« in »Slovenski Narod«. To podjetje je sedaj v rokah Slavenske banke, ki zahteva, da se izplačilo izvrši v gotovini, sicer da bodo vsi ti časopisi morali pisati v drugem duhu. Kljub Pribičevićevemu nagovarjanju Ninčič končno še ni pristal, ker misli sam pričeti izdajati svoj list v Velikem Bečkereku. To je njegov volivni okraj. List se bo imenoval »Radikalni glasnik«. Pribičević je vsled tega ponudil kompromisno rešitev, da naj se mu ti težki milijoni zaenkrat samo posodijo, češ da jih bo vrnil v dispozicijski fond, čim Agromer kur izvede nacionalizacijo Trboveljske premogokopne družbe, Steinbeisovih gozdnih podjetij v Bosni in drugih sličnih dobičkanosnih poslov, v katerih ima prakso. O teh operacijah na državni blagajni bomo še poročali in razkrinkali bomo trgovanje z nacionalno idejo. Ljudstvo mora biti točno obveščeno o vseh lopovščinah, ki se bodo in se že dogajajo te tri mesece, da bo 8. februarja ostro obsodilo pijavke ljudskega premoženja. Zaenkrat se jim je posrečilo pobegniti pred kaznijo tik pred obsodbo, drugič se to ne sme zgoditi. Da se ne bo, je porok pošteno srbsko, hrvaško in slovensko ljudstvo.

Volivne priprave P.-P. režima.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Vladni komisarji so danes ponovno razpravljali o tem, kako in na kak način da naj se razpusti HRSS in kako naj se uporabi zakon o zaščiti države napram hrvaškemu narodu. Glede tehnične izvedbe se še niso mogli zediniti, ker poizkušajo, kako bi bili njihovi nastopi tembolj uspešni. Poleg tega so na današnji seji komisarji razpravljali o delovanju državnega odbora. V tem odboru, ki je glavna institucija za vodstvo vo-

litev, so radikali v manjšini. Raditega nameravajo nekatere člane, ki so obenem zastopniki kasacijskega središča, upokojiti, češ, da so prekoračili število za službo dovoljenih let, in na njihova mesta bodo postavili svoje strankarje, da bodo dobili večino v državnem odboru. Tudi ta korak komisarjev dovolj jasno kaže, kaka svobodna volja naj bi se morala po njihovem mnenju 8. februarja manifestirati. Mogoče pa je, da jim tudi to ne bo pomagalo.

DR. KOROŠEC V SUBOTICI.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Dr. Korošec je danes odpotoval v Subotico, kjer se sestane s svojimi političnimi pristaši.

ZASLUGE ZA ŽELEZNICO ORMOŽ—MURSKA SOBOTA.

Belgrad, 13. novembra. (Izv.) Kakor znano, je 23. t. mes. otvoritev železnice Ormož—Murska Sobota. Za dožudev so si največ zaslug priborili poslanci Jugoslovanskega kluba, predvsem poslanci Klekl, Siftar in stajerski poslanci Bedjanič, Žebot in drugi. Glavna zasluga, da se je delo dovršilo, gre bivšemu ministru Sušniku. Da bi se ljudstvo o tem ne moglo prepričati, je vlada danes na seji sklenila,

da hosta otvoritvi prisostvovala komisar za Slovenijo Žerjav in železniški minister Stanić.

HISTERIČNO VESELJE KOMISARJA ZA SLOVENIJO.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Po današnji seji komisarjev je komisar za Slovenijo dr. Žerjav z velikim veseljem izjavil časnikarjem, da je vlada razveljavila odlok prejšnje vlade glede znižanja cen za prevoz hrane v one kraje, ki so pasivni.

SKLEPI DAVIDOVIČEVIH DEMOKRATOV.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Danes je imel sejo glavni odbor demokratske stranke in

je sprejel pravila demokratske mladinske organizacije. Nadalje je sklenjeno, da morajo biti vse liste za vsa okrožja gotove do 1. decembra. Dalje so sklenili, da se nikjer v nobenem okrožju ne smejo cepiti demokratski glasovi in da se mora cepitev list preprečiti. Prepričani so, da bodo nastopi složni in edinstveni.

LIKVIDACIJA POKRAJINSKE UPRAVE NA HRVATSKEM.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Vlada je danes izdala poseben komunike, v katerem javlja, da je ministrski svet soglasno sklenil, da se likvidacija pokrajinske uprave na Hrvatskem izvrši do konca.

POSVET RADIKALOV.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Ožji izvrševalni odbor radikalne stranke, v katerem sedijo Lj. Jovanović, Velizar Janković, Vojislav Janić, Laza Marković in poslanec Ivković, je nadaljeval razpravo o eventualnem sporazumnem nastopu radikalov in samostojnih demokratov.

RADIĆ ŽE V ŠVICI?

Zagreb, 13. (Izv.) Danes so se odpejali iz avtomobilom iz Zagreba poslanci dr. Krnjević, dr. Maček in Predavec. Odpovali so v strankarskih poslih. Zvečer sta se dr. Maček in dr. Krnjević vrnila v Zagreb.

Zagreb, 13. (Izv.) Semkaj je došla vest, da je Stjepan Radić danes prišel v Davos v Švici, kjer bo obiskal svojega bolnega zeta Vandekarja. Iz Švice odpotuje Radić na Francosko.

DR. MAČEK O UPORABI ZAKONA O ZAŠČITI DRŽAVE.

Zagreb, 13. (Izv.) Nocoj se je Vaš dopisnik razgovarjal z dr. Mačkom, ki mu je na vprašanje: »Kaj mislite o vestih, ki so razširjene po časopisju, da je vlada odločila, da bo proti HRSS uporabila zakon o zaščiti države?« — odgovoril: Mislim, da so vse te vesti strel v zrak, ker je ta zakon, čeprav je stvorjen v znamenju skrajne reakcije, vendar čisto jasan v onem delu, ki je glavni, in to je v vprašanju, kateri so kriteriji za dejanja, radi katerih se more ta zakon uporabljati. Po točki 1. člena 1. tega zakona sledi jasno, da glavni kriterij ni težnja po spremembi političnega reda, marveč prizadevanje, da se ta red spremeni z zločinom, nasiljem ali kake druge vrste terorizmom. Ako nadalje proučimo točko 2. čl. 1., vidimo, da spada pod zakon o zaščiti države organizacija ali pomoč pri organizaciji ali članstvo kakega društva, čigar namen je priprava za izvršitev uboja, ali društvo, ki se hoče protizakonito in neparlamentarno polastiti oblasti. Če si to predočimo, je ne-le vsakemu juristu, marveč tudi vsakemu lajku jasno, da pod ta zakon ne spada niti HRSS niti kaka druga opozicijska stranka. Pač pa spadajo pod ta zakon vsi voditelji PP režima, ker se niso samo združili, da bi se protizakonito in neparlamentarno polastili oblasti, marveč so se oblasti na neparlamentaren način dejansko že polastili. Ni dvoma, da morejo sedaj, ko imajo oblast v rokah, delati, kar hočejo, ne morejo pa, dokler hočejo, ker jih bo i srbski i slovenski, a posebno hrvaški narod pri volitvah odpilnil kot pleve.

POGAJANJA Z MADŽARSKO.

Belgrad, 13. nov. (Izv.) Danes se je vršila seja naše in madžarske komisije. Na seji se je razpravljalo o še nerešenih vprašanjih. Za jutri je sklicana plenarna seja naše komisije.

Italija.

OTVORITVENA SEJA PARLAMENTA.

Rim, 13. nov. Včeraj popoldne se je vršila otvoritvena seja poslanske zbornice. Ker je bilo znano, da se opozicija seje ne udeleži in da bo vse zgolj formalnost, ni bilo za sejo nikakega zanimanja. Na tribinah so bile skoraj same ženske. Od nefašistovskih poslancev, ki ne pripadajo opoziciji, jih je manjkalo precej, med temi Giolitti in Orlando. Od komunistov je bil navzoč samo posl. Repossi. Vlado je zastopal Mussolini z več ministri.

Predsednik Roeco je otvoril sejo in dal besedo komunističnemu poslancu Re-

poslji, ki je v imenu svoje skupine podal izjavo. Rekel je, da se ta zbornica ne more spominjati poslanca Matteottija, ne da bi zagrešila profanacijo, ker ni prosta moralne odgovornosti za zločin. Zato se komunistični poslanci ne bodo udeležili komemoracije. Sedanji režim bi mogli korenito izpremeniti le odbori delavcev in kmetov.

Predsednik je Repossija opetovano opominjal in mu končno vzel besedo; fašisti so bili besni in posl. Capanni je grozil Repossiju. Le-ta je dovršil svojo izjavo in nato odšel iz zbornice.

Potem sta predsednik Rocco in Mussolini govorila v spomin poslanca Matteottija, Casalini in Giodi, nakar se je seja v znak žalovanja za eno uro prekinila.

Po zopetni otvoritvi so rešili zakonski načrt, s katerim se izpreminja v zakon kralj. odlok o izvršitvi francosko-italijansko-tuniske pogodbe.

Rim, 13. nov. Na dnevnem redu današnje seje poslanske zbornice je razprava o proračunu zunanjega ministrstva. V poučenih krogih se zatrjuje, da bo vlada vprašanje zaupanja združila z glasovanjem o tem proračunu. Zato se s precejšnjim zanimanjem pričakuje izid tega glasovanja, ki bo najbrže v soboto. Ni sicer dvoma, da bo vlada dobila veliko večino, vendar se bo pokazalo, koliko je med nefašistovski poslanci napredoval odpor proti sedanjemu režimu.

DEMONSTRACIJE V RIMU.

Rim, 13. nov. Včeraj popoldne so se začeli zbirati na Piazza Colonna komunisti z namenom, da pride protestne demonstracije proti parlamentu in vladi. Karabinierji so komuniste razgnali in aretirali veliko število oseb.

Ob 3. uri popoldne, ko se je v parlamentu vršila komemoracija za Matteottija, se je pripeljalo na Lungo Tevere Arnaldo da Brescia pet avtomobilov s socialističnimi poslanci, ki so položili na mesto, kjer je Dumini s tovariši uropal posl. Matteottija, venec iz rdečih nagelov. Ko so se poslanci zopet odpeljali, so nastopili karabinierji in venec odstranili. To so opazili delavci bližnje tovarne, ki so začeli vpiti in so poslance poklicali nazaj. Ti so se vrnili in zahtevali od orožnikov, da venec nemudoma vrnejo na prejšnje mesto. To se je tudi zgodilo. Nato so odšli orožniki in poslanci. Čez malo časa se je pripeljal na mesto avtomobil s fašisti, ki so sneli venec in se z njim z vso naglico odpeljali. Venec so fašisti potem vrgli v reko.

DELCROIX ODKLANJA VSTOP V NOVI VEČINSKI ODBOR.

Rim, 13. nov. Posl. Delcroix je poslal Mussoliniju pismo, v katerem izjavlja, da pod nobenim pogojem ne bi mogel več sprejeti imenovanja v odbor parlamentarne večine.

ITALIJANSKA VLADA PROTI KOMUNISTOM.

Rim, 13. nov. (Izv.) Policija je zaprla okoli 30 komunistov, ki so baje ogrožali osebno varnost nekaterih v rimskih predmestjih stanujočih fašistov.

FAŠISTI ZA »BOJEVNIKE«.

Rim, 13. nov. (Izv.) Veliki fašistovski svet je na današnji svoji seji sklenil izreči svoje obžalovanje nad napadi na »bojevnike«, brez ozira na to, kdo jih je napadel. Obenem je veliki svet izrekel »bojevnikom« svoje polno priznanje in zaupanje.

RAZKOL MED FAŠISTI?

Rim, 13. nov. (Izv.) »Nuovo Paese« poroča, da se je v vladni stranki ustanovila posebna skupina demokratov, ki šteje 65 poslancev.

Senator Borah za priznanje Rusije.

London, 13. nov. (Izv.) Za naslednika umrlega senatorja Ledgera je bil kot načelnik odboru za vnanje zadeve v ameriškem senatu izvoljen senator Borah. Na nekem večjem ženskem shodu je senator Borah izjavil, da mora Evropa Rusijo priznati, kajti brez sodelovanja Rusije je gospodarska obnova Evrope nemogoča.

NOV POLITIČNI KURZ V ANGLIJI.

London, 13. nov. (Izv.) Baldwin je sklenil prepustiti vodstvo vnanje politike v zbornici lordov lordu Curzonu.

MAC DONALD NA POTOVANJU.

London, 13. nov. (Izv.) Soglasno s sklepom glavnega odbora Delavske stranke odpotuje Mac Donald za daljšo dobo v inozemstvo. Odpotoval bo najprej v Južno Ameriko. Za časa njegove odsotnosti ga bo zastopal Snowden.

MALO UPANJA NA RAZOROŽITEV.

London, 13. nov. (Izv.) Bivši minister Clynes je izjavil na nekem shodu Delavske stranke, da razorožitev Nemčije še ne pomeni splošnega miru, dokler se bodo ostale države oboroževale kakor doslej.

ŠKRLATINKA V LONDONU.

Pariz, 13. nov. (Izv.) V Londonu se je silno razširila škrlatinka. Obbolelo je že nad 1300 oseb.

ŠPANJA SE VOJSKUJE SE NAPREJ.

Madrid, 13. nov. (Izv.) Namestnik Primo di Rivea dementira vse vesti o premirju med Španijo in Marokanci.

KRI V MEHIKANSKEM PARLAMENTU.

Mehika, 13. nov. (Izv.) Na včerajšnji seji mehiškega parlamenta je prišlo do krvave borbe med poslanci. Oddanih je bilo nad 200 strelcev. Znani delavski poslanec Vorronez je težko ranjen.

KONEC ŽELEZNICARSKEGA ŠTRAJKA V AVSTRIJI.

Dunaj, 13. nov. (Izv.) Generalno ravnateljstvo avstrijskih železnic je izdalo poročilo o koncu železničarskega štrajka v Avstriji. V poročilu pravi, da je bil dosežen popoln sporazum na podlagi avtomatičnega zviševanja plač vzporedno z naraščajočo draginjo. Danes je promet v Avstriji že popolnoma normalen.

IZMET-PAŠA TEŽKO BOLAN.

Pariz, 13. nov. (Izv.) Izmet-paša je težko bolan. Zdravniki zahtevajo od njega popoln mir.

PLAZ NA ŽELEZNICI.

Curih, 13. nov. (Izv.) V bližini jezera Wallensee je plaz zasul 200 metrov proge na železnici Curih-Sargaus. Da preprečijo slične nesreče, bodo zgradili predor, ki bo veljal 6 milijonov frankov.

DRAGINJA V AMERIKI.

Pariz, 13. nov. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da se je pojavila v Ameriki občutna draginja. Draginjo spravljajo v zvezo s preobilico zlata v Ameriki. Ameriško narodno premoženje je narastlo od l. 1914. za več kot znaša narodno premoženje Francije in Anglije skupaj.

NOBLOVA NAGRADA.

Stockholm, 13. novembra. (Izv.) Letošnjo Noblovo nagrado za literaturo je dobil Poljak Ladislav Remond za roman »Kmetje«.

HUD POTRES NA JAVI.

Patjatan, 13. nov. (Izv.) Iz Wonosari (Java) se poroča, da je bil tam hud potres. Več mest je zginilo s površja.

ZRAČNI POŠTNI PROMET.

Dunaj, 13. novembra. (Izv.) Zračni poštni promet Pariz—Praž—Varšava—Belgrad—Bukarešt bo 15. novembra ukinjen. Poštni promet Dunaj—Monakovo—Frankfurt ob Meni ostane tudi čez zimo.

Kaj je s 40% prevoznim popustom.

Ker so nekateri politični listi napadli našo združno organizacijo radi 40 odst. popusta pri dovozu žita in moke v Slovenijo in očitajo naši združni organizaciji, češ, da popust izkorišča v politično-strankarske svrhe, smatramo za potrebno, da vsem zdrugetarjem in zadrugam zadevo točno pojasnimo.

Nujnost aprovizacije za Slovenijo.

Ze v avgustu tega leta je Zadruga zveza po svojih zastopnikih skušala zainteresirati narodne poslance, zlasti pa slovenske ministre v Belgradu za pomoč Sloveniji z ozirom na letošnjo slabo letino in velike ujme. Ker je že v normalnih letih potreba Slovenije po tujem žitu velika, bo v tekočem letu temvečja, ker je bila v Sloveniji splošno slaba žetev v sled premokrega leta in številnih ujm. Radi velike oddaljenosti Slovenije od žitornih centrov Vojvodine in pa radi visokih železniških tarifov nam podražijo transport žito in moko za Slovenijo od 7 in pol do 10 odst. Industrijsko delavstvo Slovenije, ki mora vse do poslednjega kupovati, in slovenski kmet, ki mora tudi velik del za kruh potrebnega žita oziroma moke kupovati, zelo neprijetno občutita, da sta žito in moka v Sloveniji znatno dražja nego v južnih krajih države.

Anketa in prošnja Zadruga zveze.

Ker so zastopniki Zadruga zveze pri slovenskih ministrih našli razumevanje za težavni položaj slovenskega ljudstva, je Zadruga zveza prve dni septembra sklicala anketo strokovnjakov, ki naj bi se posvetovali, kako bi se aprovizacija Slovenije dala najbolje izvesti in na kak način naj bi vlada to akcijo podpirala. Anketa je prišla do zaključka, da vlada vsled izpraznjenih blagajn in radi pomanjkanja tozadevnih kreditov ne bo mogla podpirati Slovenijo z denarjem, to temmanj, ker so tozadevni fond ministristva za socialno politiko v prejšnjih letih deloma bili pri aprovizaciji zgubljeni, deloma pa jih ni mogoče izterjati od podjetij, ki so te kredite za aprovizacijo uživali. Zato je anketa prišla do zaključka, naj vlada nudila podporo Sloveniji v obliki 40 odst. popusta pri visokih železniških prevozninah. Ker so pa ravno v Sloveniji široke mase konsumentov organizirane v združništvu, naj se ta ugodnost dovoli združnim organizacijam.

Na podlagi zaključka te ankete je Zadruga zveza v Ljubljani 10. septembra napravila vlogo na prometno ministristvo, v kateri prosi za dovolitev 40 odst. popusta pri dovozu žita in mlevskih pridelkov v Slovenijo. Glede načina je Zadruga zveza predlagala, naj bi se 40 odst. popust dovolil za izvesten kontingent in sicer do 5000 vagonov vsem trem obstoječim zvezam v Sloveniji, t. j. Zdrugi zvezi v Celju in Ljubljani ter Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani. Kontingent naj se na imenovane zveze razdeli primerno številu zadrug, ki so v teh zvezah članjene.

Zveza je utemeljevala svoj predlog s tem, da so v Sloveniji široke mase konsumentov organizirane v združništvu, da združništvo ne uživa reeskomptnega kredita pri Narodni banki, kakor ga uživa v veliki meri privatna trgovina in da je položaj združništva vsled dolgotrajne krize tudi v Sloveniji ravno tako kot v celi državi izredno težaven.

Sklep ministrskega sveta.

Po preteku enega meseca je na predlog prometnega ministristva ministriški svet na svoji seji dne 9. oktobra sklenil, da se za prevoz moke, žita in koruze v pasivne pokrajine pri razdaljah najmanj 400 km dovoli 40 odst. popust normalne voznine. Poljedelsko ministristvo ima določiti za posamezne pokrajine potrebno množino in pa one ustanove, ki naj izvršujejo razdeljevanje.

Kot pasivne pokrajine so bile poleg Slovenije priznane Dalmacija, Gorski kotar ter

Bosna in Hercegovina ter Črnagora. V vseh krajih izveniši Črnogoro in Južno Srbijo so bile poverjene z razdeljevanjem te ugodnosti izključno združne ustanove.

Prometno ministristvo je z odlokom štev. 43692 od 14. oktobra t. l. na podlagi navedenega sklepa ministrskega sveta natančno ugotovilo pogoje za izvrševanje tega popusta. Zdrugi zvezi v Ljubljani se je določilo 3300 vagonov, Zadrugi zvezi v Celju 850 vagonov in Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani 850 vagonov. (Koncem l. 1923 je imela namreč Zadruga zveza v Ljubljani 508 članic in 61 mil. 052.000 Din naložb, Zadruga zveza v Celju 169 članic in 5.999.000 Din naložb in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani 96 članic ter 4.200.000 Din naložb.) Pošiljatve morajo biti naslovljene na dotično Zvezo in je naknadno razpolaganje izključeno. Zveze morajo nadalje položiti kavecijo po 100.000 Din v državnih papirjih in dati pismeno obvezo, da prevzamejo napram državi železniški upravi polno moralno in materialno odgovornost za vsako zlorabo te ugodnosti, zlasti da se s popustom dovoženo žito ne bo izvozilo. Železniška uprava je celo upravičena vsak čas vpogledati v poslovne knjige Zvez. Torovne liste ima vsaka Zveza poslati na žigisanje prometnemu ministristvu.

Izvedba ugodnosti.

Ker se Zadruga zveza sama ne peča z blagovno trgovino, je izvrševanje tega popusta prepustila Gospodarski zvezi kot centrali vseh blagovnih zadrug za nakup in prodajo. Isto je storila Zveza slovenskih zadrug napram Ekonomu.

Gospodarska zveza je kot največje združno podjetje zmehna dobavljati vsem včlanjenim blagovnim zadrugam, pa tudi drugim odjemalcem po dnevnih cenah, zmanjšanih za višino prevoznega popusta, znatne količine moke, žita in koruze. Zato je jasno, da pride za vse blago, kar gre skozi Gospodarsko zvezo kot dobavitelja, 40 odst. popust pri voznini v celoti v korist zadrugam in drugim odjemalcem ter potem njih konsumentem. Ker vzporedno z Gospodarsko zvezo delata v istem pravcu tudi Zadruga zveza v Celju s svojim blagovnim oddelkom in Ekonom v Ljubljani, bi bila ta akcija že sama po sebi zelo pomembna, da v konkurenci s privatno trgovino doseže znatno znižanje cen moke in žita.

To je tudi pokazala ljubljanska borza, katera je takoj po uveljavljenju tega popusta samostojno brez ozira na Novi Sad šla s cenami pšenice in koruze nazdol. Dasi je prišlo šele nekaj vagonov pšenice in koruze v Slovenijo, vendar so se ugodne posledice že takoj po dospelju prvih vagonov pokazale. Umetno sušena koruza, ki je stala do 5. nov. franco vagon Ljubljana 2.95—3.00 Din, je notirala 6. in 7. novembra po intervenciji Gospodarske zveze, ki je ponudila 5 vagonov tega blaga z namenom, da pritisne na cene, samo Din 2.75. To intervencijo ji je omogočilo edino znižanje voznine.

Pšenica bačka je popustila na ljubljanski borzi, ne da bi se dne 7. nov. osnovne cene v Banatu znižale, od Din 4.35 na 4.30. To se je zgodilo pod vplivom prodaje banaške pšenice, ki se je na temelju znižane voznine prodajala ta dan izven franco Ljubljana, po Din 4.12, franco Škofja Loka po 4.20 Din, franco Brezovica po 4.15 Din. To so podatki iz konkretne kupčije, ki jih imamo v rokah.

Nedvomno je, da bi imela taka akcija v kratkem vpliv na splošno nazadovanje cen žita, koruze in moke in bi se to poznalo v delni trgovini najkasneje v 10 dneh, ko bi prišla moka iz te cenejšje pšenice iz tukajšnjih mlinov v konsum.

Pritegnitev privatne trgovine.

Uspeh na konsumenta pa ne bi bil popoln, ako bi se ne izrabil celotni dovoljeni

kontingent t. j. 5000 vagonov. Ako bi namreč v Slovenijo prišlo po znižani voznini le del blaga, bi se cena moke in žita sorazmerno le toliko znižala, kolikor bi od cele za prehrano potrebne množine prišlo v deželo s popustom voznine.

Zato je Zadruga zveza že v svoji prošnji z dne 10. septembra predložila, da združne organizacije prodajajo blago oziroma posredujejo dobavo znižane vozarine tudi solidnim privatnim trgovcem in zato je Gospodarska zveza s prvega početka pritegnila v krog te akcije tudi privatno trgovino.

Da je združništvo iz običajnih interesov prisliljeno pritegniti k tej akciji tudi privatno trgovino, za to govorita predvsem dva razloga. Prvič združništvo ne razpolaga s potrebnim kapitalom, da bi moglo izvajati to akcijo samo. Ako se pomisli, da vagon moke stane 50 do 60.000 Din in da mora običajno velenakupovalec blago takoj plačati, dotim mora on svoje odjemalce za plačilo čakati najmanj en mesec, običajno pa tudi več, si lahko predstavljamo, kake horendne vsote bi bile za izvedbo te akcije združništvu potrebne. Zalibog pa združne ustanove v Sloveniji ne uživajo — z izjemo »Ekonomac« — nobenih državnih kreditov, niti kredita pri Narodni banki, niti pri poštočerkovnem zavodu ali Državni hipotekarni banki. Drugič pa igrajo v trgovini veliko vlogo zveze vsakega podjetja z dobavitelji in odjemalci, ki temelje na zaupanju in navadi. Zato bi bilo tudi pri popolni konkurenčnosti za združne organizacije izključeno, da bi si mogle radi tega popusta (ki znaša od 15 do največ 19 par pri kilogramu) osvojiti ves trg z žitom in moko v Sloveniji.

Zato je popolnoma pravilno, da združne organizacije pritegnejo k akciji tudi solidno privatno trgovino. Ravno tako pa je tudi popolnoma pravilno, da dovoljenih ugodnosti ne prepustijo v celoti, oziroma v celo večji meri privatni trgovini nego jih uživajo same. Jasno je, da si morajo predvsem kriti stroške in delo, ki ga imajo združne organizacije z izvrševanjem te ugodnosti in da vsled tega del ugodnosti, ki je dana izključno združništvu v celi državi, pridržijo za se. Ako torej Gospodarska zveza od privatnega trgovca zahteva za dobavo vagona največ 500 Din t. j. 5 par od kg, je to popolnoma v skladu z intencijo dovoljene ugodnosti, s katero se je ravno hotela omogočiti konkurenčnost združništva in s tem akcija dovesti radi izenačene konkurenčnosti med trgovstvom in združništvom do resničnega uspeha v korist konsumentu. Pomisliti je treba, da si s tem združništvo pridrži le četrtino, v najboljšem slučaju le tretjino vsega dovoljenega popusta, da pa na drugi strani ravno z razširjenjem kroga konkurentov preostale tri četrtine tudi trgovci mora tembolj sigurno odstopiti konsumentu in se tembolj sigurno celotni dovoljeni kontingent t. j. 5000 vagonov v Sloveniji izrabi. Nendaravno bi bilo zahtevati od združništva (ki ima z upravo in kontrolo dosti visoke stroške), naj bi dalo trgovcem ugodnost celó v večji meri, torej naravnost brez vseh bremen in obveznosti. Zdrugištvu, ki se itak vsled pomanjkanja kredita nahaja napram trgovini (katera uživa cenen reeskomptni kredit), v neugodnem položaju, bi si samo onemogočilo konkurenčnost in prišlo lahko v katastrofalen položaj. Tak moment pa bi seveda izrabila privatna trgovina in bi prosta konkurence še vse drugače navila cene.

Ravno to pa je točka, ki tvori največji kamen spodlitke, ne toliko za privatne trgovce, temveč za one politične stranke, ki si združništva ne morejo udinjati v svoje namene, ker so po svojem programu izrazilo kapitalistične in zato združništvu tuje.

Upravičenost stališča združništva napram trgovcem.

Ne bi bilo treba na široko utemeljevati, da je združništvo upravičeno voditi to akcijo radi svojega narodno-gospodarskega in socialnega pomena, radi tega, ker združuje v sebi široke delavske in kmetske sloje in jih vodi po poti samopomoči do izobrazbe in gospodarskega blagostanja ter k zadovoljnosti in na ta način odstranjuje ono splošno nezadovoljnost, ki jo v masah vedno povzroča brezobzirnost, mnogokrat naravnost nečloveško postopanje kapitalizma. Zato je v vseh evropskih državah splošno v navadi in priznano načelo, da država radi tega narodnega, kulturnega in socialnega pomena nudi v raznih oblikah združništvu svojo pomoč. Vendar hočemo ravno za našo državo utemeljiti upravičenost, da vodi združništvo to akcijo.

Čl. 29 naše ustave.

Zadostovalo bi, da se pri utemeljevanju sklicujemo samo na čl. 29 ustave, ki jasno velja, da država materialno podpira nacionalno združništvo, kakor tudi druga nacionalna pridobitna združenja, ki ne delajo za dobiček. Takim zadrugam in njih zvezam se daje v njih področju ob sicer enakih pogojih prednost pred drugimi privatnimi podjetji.

Združništvo je med vojno nesebično in požrtvovalno izvršovalo težko nalogo ljudske prehrane. Dočim so privatna podjetja med vojno delala s spekulantskimi posli ogromne dobičke, so združne organizacije vršile težko nalogo ljudske prehrane ne le brez dobička, ampak skoro do izčrpanja lastnih sil. Ako privatna trgovina oziroma pravilno gotovi lažiprijatelji ljudstva danes zahtevajo aprovizaci-

Jo zase in se postavljajo v pozo zaščitnika konsumenta, kje pa so bili ti ljudje med vojno, ko so zadržane ustanove v nesebičnem delu za ljudstvo skoro izkrmale?

Zadružništvo nima reeskompta pri Narodni banki.

Zadružništvo ima pravico do te ugodnosti tudi iz razloga, ker se privatna trgovina v veliki meri poslužuje cenenih kreditov Narodne banke, zadružništvo pa jih nima.

V ravno kar pretekli dobi je bilo kot aktualno na dnevnem redu vprašanje zadružnega in poljedelskega kredita. Vršila se je dvodnevna anketa v Belgradu. Zastopniki zadružništva so se pod zaščito poljedelskega ministarstva obračali na vse strani, da bi se tudi za zadružništvo in za poljedelstvo dobili kakšni krediti. Toda zadružništvo in poljedelcem so zaprta ne le vrata Narodne banke, ampak tudi čisto državnih ustanov, kakor poštna hranilnica in državna hipotekarna banka, ki kljub jasnemu predpisu zakona ne dajeja nikakih kreditov zadružništvu, pač pa trgovini po nizkih obrestih (po 6—8 odstot.).

Ogromna večina ljudstva je v zadrugah.

Zadružništvo je upravičeno do te ugodnosti, ker je pretežno del prebivalstva Slovenije organiziran v zadrugah. Po statistiki Zadružne zveze za l. 1922. je bilo v zadrugah, vključenih pri Zadružni zvezi, organiziranih nič manj kot 97.899 gospodarjev. Ako računamo na vsakega zadrugarja le petčlansko družino, je to 489.425 prebivalcev. Ker imata Zadružna zveza v Celju in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani približno polovico toliko zadrug kot Zadružna zveza v Ljubljani, lahko računamo pri obeh 50.000 gospodarjev ali 250.000 prebivalcev. Gotovo je, da vpoštevajoč dvakratno članstvo nekaterih gospodarjev,

mirno lahko trdimo, da je daleč nad pol milijona prebivalstva Slovenije organiziranega v zadružništvu. Zadružna organizacija je torej ne le po svojem programu, temveč tudi po svojem obsegu izrazito ljudska organizacija, katero mora država pri svojih gospodarskih ukrepih upoštevati, ako noče postopati izključno v korist dobičkarstva in delati proti ljudskim interesom.

Ravno radi tega, ker zadružništvo ni nikakoli dobičkarstva organizacija, temveč skoro na splošno vse zadružne organizacije priznavajo načelo, da se dobiček ne deli, temveč, da gre dobiček, kolikor presega lastno režijo, v rezervni sklad in da je ta skupno, nedeljivo premoženje zadrug, stojijo zadružne organizacije na stališču čim splošnejšega gospodarskega blagostanja, torej na izrazito socialnem stališču. Ali naj se potem država v tako važnem vprašanju, kakor je aprovizacija pasivnih krajev, država, ki ima v svoji ustavi tako določbo kakor je člen 29., obrne mimo zadružništva na kapitalistična podjetja, ki so že v takih slučajih ponovno dokazala, da so nespособna povzdigniti se nad izrazito dobičkarstvo stališče.

Sramota je in slabo znamenje za višino naše javne morale, da se pri nas tudi najboljša stvar izrablja v politične namene in da se s podtikanjem ter z lažni ubija pošteno zamišljena občeokoristna akcija.

Zalostno je tudi to, da se z demagoškimi frazami kali voda. Dejstvo je, da ravno ti isti danes vpijejo, ki so sicer pripravljeni dati na papirju lepe obljube in delajo videz socialnega mišljenja in razumevanja, v praksi pa so radi strankarstva in radi dobičkarstva pripravljeni tudi najbolj socialno akcijo ubiti.

Zadružna zveza
r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Politične vesti.

+ Inozemska sedba o Pašičevem sistemu. Nedeljski »Prager Tagblatt« ima daljši članek o sistemu in metodah Pašiča. Iz članka naj navedemo par značilnih odstavkov. »Spomin na prejšnje čase srbske zgodovine, ko je bil Pašič spremljevalec in voditelj sedaj kot heroja spoštovanega kralja Petra, mu je pridobil stališče, s katerega ga je težko izrinuti. In vendar misli danes na tisoče lojalnih Jugoslovancev, da je bil Pašičev sistem bolj sposoben osvoboditi srbstvo iz rok premočnega zunanjskega nasprotnika, kakor bi bil pa sposoben, da razvija srbsko-hrvaško-slovensko državo v miru dalje. Kajti ta sistem temelji na vladi Srbov, ki kot izvor jugoslovanske države zahtevajo, da sami vladajo, da gredo preko posebnosti in lastne volje Hrvatov in Slovencev in se odloča vse, kar se tiče države, v Belgradu in v klubovih sobah radikalnega kluba. Na Pašičevo povelje se je brez ozira na želje Hrvatov in Slovencev centralistična vidovdanska ustava proglasila za temeljni zakon, proti kateremu se bje že več let boj nesrbskega prebivalstva. Ta otrpli centralizem je vzgojil opozicijo, ki je z lahkoto dosegla uspehov in je vsled temperamentne, a preveč spremenljive osebnosti Radičeve zbudila v Evropi zanimanje, ki za jugoslovansko ime ni ugodno. Ena najbolj vztrajnih spremljevalk pretiranega patriotizma je menda korupcija, in belgrajska vlada s svojim priveskom ni bila brez nje; zato je zadovolj opozicionalni bojnik kliz, kačoč na nečedne kupčije, vršete se pod plaščem nacionalnega režima, ojačeno resonanco. Slednjič so se opoziciji vendarle vdali, in demokrat Davidović naj bi bil skupaj s Hrvati, Slovenci in muslimani omilil strogi kurz ter otvoril dobo, na koje programu je bila revizija ustave in večji ozir na nesrbske državljane. Ta vlada je začela z načinom, ki je obet velike dobrega. A zdi se, da jugoslovanske razmere še niso zrele za trajno reformacijo notranje politike. Čeprav ne tajimo, da je muhasti Radič marsikaj pokvaril, vendar vidimo, da je glavna krivda želja po vladi v krogih, ki so Pašiču blizu in ki se ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi delili moč z drugimi. S pogajanj bi se bilo lahko doseglo konstituiranje vlade, ki bi bila vsaj deloma trajna; a začela se je agitacija radikalov, ki je vsako spremembo ustave v avtonomističnem smislu označila za veleizdajstvo in je tirala Davidovičev ministarstvo od krize do krize. Vsled siljenja radikalov se je odločil slednjič kralj za korak, ki ga smatrajo Hrvati in Slovenci naravnost za državno nalihe. Niso dali Davidoviču prilike, da bi se bil parlamentarno uveljavil, temveč je bil imenovan zopet Pašič za ministrskega predsednika. Razpustil bo skupščino (jo je že) in bo z novim ministrom vodil staro politiko. Lahko si predstavljamo, kakšne bodo volitve, ki jih bo vodil osemdesetletni stari fanatičen prizadevalec, da si pribori za veljavo večino. Morebiti se tej starihovi energiji celo posreči, da si bo napravil iz bodočega parlamenta orodje, s katerim se da pod lažidemokratskimi oblikami vzdržati absolutizem ene same stranke še naprej. Toda, ali bo to resnična rešitev jugoslovanskega državnega problema? Centralizem se morda veseli, da bo nemoten gladal naprej; a z

njim se bodo nadaljevali tudi prepir, mržnja in korupcija.

+ Umetno vprašanje. Poročali smo že, da je sedanji minister Notranjih zadev g. Maksimović prepovedal Mažarjov nihov shod v Vel. Bečkerek. Svojo prepoved je utemeljil z bojznijo, »da bi mogoče prišlo do spopadov«. Čisto umestno pa vprašuje ministrov sošolce dr. Momčilo Ivanič v svojem »Radikalu« gospoda ministra: »Ali on vidi v prihodnost? Ali on vé, kaj bo?« — Take in podobne prepovedi pa imenovane ministra velesrbskega dr. Žerjave ne bodo ovirale, da ne bi govoril še naprej, kako je sedanja vlada pravična in svobodoljubna.

+ »Živeo Nikola Pašič!« Doslovno iz belgrajske »Demokratije« z dne 11. t. m.: Sobotna »Samouprava« objavlja sledečo brzojavko na naslov g. Nikole Pašiča: Subotica. — Neizmerno je vzradostila vse tukajšnje nacionaliste vest, da je izdajalski in defetistični režim končno padel in da je tvorec naše nove zgodovine znova poklican, da reši domovino preteče nevarnosti. Paja Pavlovič. — Nedavno pa so belgrajski listi obširno pisali o kriminalnem tipu Paji Pavloviču-Flegerju, radikalnem policijskem šefu v Subotici, ki je v svoji uradni pisarni uganjal največje škandale in ki je pod pretezo, da »kontrolira«, dal nasilno odpirati hotelske sobe, da je lahko ženske brez spremstva posiljeval. Tega človeka zasleduje tudi pariška policija zaradi cele vrste goljufij. Davidovičeva vlada je zopet izpustil iz zapor. Zato danes ta tip dobro ve, zakaj brzojavno pozdravlja Pašiča kot »rešitelja države iz preteče nevarnosti«, in »Samouprava« se ne sramuje, da tak pozdrav objavlja.

Beležke.

Prodane duše. Včerašnji »Narod« piše o »prodanih dušah, ki so že nešteto krat dokazale, da so pripravljene zatajiti in izdati danes to, kar so še včeraj oznanjale za svoje najsvetejše principe.« »Narod« ima popolnoma prav, če piše o »prodanih dušah«. Še bolj prav pa bi imel, če bi ta očitek naslovil na tiste, ki ga v polni meri zaslužijo, to je na slovenske Velesrbe, po domače »demokrate«. To so tiste »prodane duše«, ki tlačijo in morijo slovensko ljudstvo in ga prodajajo za sklado leče, samo da bi oni od svojih belgrajskih gospodarjev ujeli kakšno bolj mastno kost. Slovenski demokratje so vredni nasledniki nekdanjih grajščinskih valptov, ki so topli in bičali ukrivljene hrbte slovenskih kmetov, samo da so oni mogli nekoliko bolj živeti. Grajščakom so valpti lizali roke in se zvijali pred njimi v pasji ponižnosti, nad ljudstvom pa so izpuščali svojo nečimerno jezo in valptovski oholost. Prav tako delajo danes demokratje. Pred svojimi belgrajskimi protektorji se zvijajo kakor tepeni cuki in prosijo in prosijo za milost v obliki kakšne vladne kosti, v zahvalo pa obljubujejo, da bodo slovenski rod če treba tudi uničili, samo da bo v njihovih parkljih ostala kakšna kost. Prodajajo se pa svojim visokim protektorjem zato, ker so preznani, da bi mogli doma in z domačo pomočjo in z zaupanjem slovenskih volivcev priti do politične veljave in do politične moči. Oni so vredni nasledniki

Judeža Iškarijota, ki je za 30 judovskih goldinarjev prodal svoj rod in svojo vero in svojega učitelja. Če bi slovenski demokratje čutili slovensko, če bi jim bilo res kaj ležeče na procvitu slovenstva in Slovenije, če ne bi pljuvali v lastno svojo kri, ne bi bili nikdar trpeli, da se pojavi med Slovenci kot imenovan minister mož, ki ga je celokupno ljudstvo z ogorčenjem in z jezo odklonilo in ga odmaknilo iz političnega življenja. Slovenski (?) demokratje pa to ne le trpe, ampak celo odobravajo in prireajo človeku, ki bo Slovencev s tem svojim činom v večno sramoto, še celo »veličastne« sprejeme! Ali so to prodane duše ali niso?

Domači fabrikati. Pod tem naslovom je objavil »Narod« včeraj notico, kjer pravi, da »stavi glavco, da naša izvirna telefonska poročila iz Belgrada niso izvirna, ampak narejena v uredništvu samem. Mi bi bili stavu radi sprejeli in stavili tudi glavco. Stave pa nismo mogli napraviti, ko smo videli, da »Narod« že zdavnaj več nima glave.

Zahvala. »Slov. narod« je prejel včeraj dopisnico sledeče vsebine: »Za ponatis Vašega izvirnega v včerašnjem »Slovenec« objavljenega telefonskega poročila iz Belgrada se Vam pristočno zahvaljujemo. To je bila po dveh letih prva pametna stvar, ki smo jo brali v »Narodu«. Prosimo še večkrat. — Več vaših naročnikov.«

Odličen Srb. Radikalna stranka v Belgradu sklicuje za nedeljo dne 16. t. m. velik shod v dvorani hotela »Pariz«. Vabilo za shod sta podpisala belgrajski župan g. Marjanović in tajnik belgrajske radikalne organizacije advokat Šemajlo de Majo. Ali ni to pristen zastopnik »nacionalnega« bloka?

Meškova petdesetletnica.

Pluj, 11. nov. 1924.

Naše mesto je hotelo dostojno proslaviti petdesetletnico sina Slovenskih gor, ki je na ptujski gimnaziji prejel prve humanistične nauke.

Na kolodvoru ga je v ponedeljek pričakovala šolska mladina, pripravljali odbor in mnogo odličnega občinstva. V imenu pripravljalega odbora ga je pozdravil predsednik dr. Komljanec, v imenu ptujskega mesta pa župan Blažek. Nato se je odpeljal g. pisatelj v avtomobilu na stanovanje pri gosp. trgovcu Lenartu. Slovenske hiše v mestu in javna poslopja so bila v zastavah.

Zvečer je Dramatično društvo priredilo v Mestnem gledališču predstavo kmetijske tragedije »Pri Hrastovih«. Gledališče je bilo nabito polno, g. slavljence je prisostvoval v županovi loži. Prolog je zložil in deklamiral profesor Sovrè. Po prvem dejanju je nagovoril pisatelja na odru predsednik Dramatičnega društva dr. Fermevc, gđc. Jurmanova pa mu je izročila lovorov venec. Ze gledališka prireditev je bila intimna in pristréna. Po gledališki predstavi mu je Slovensko pevsko društvo priredilo podoknico.

V torek, dne 11. t. m., je daroval gospod Meško v mestnoprostorjski cerkvi sv. mašo, stregla sta mu gđ. p. Hozemali in vikar Cilenšek. Pevci so na koru lepo prepevali. Sv. maše se je udeležila vsa šolska mladina z učitelji in profesorji ter tuji gostje. Učno upravo je zastopal g. srednješolski nadzornik Wester, vlado pa g. vladni svetnik Vončina.

V Društvenem domu so se vsi udeleženci zbrali k presrečni mladinski proslavi. Nagovorila je slavljence učenka meščanske šole Zormanova, pozdravil in govoril je v imenu pripravljalega odbora ravnatelj dr. Komljanec, sedmošolec Veselko je deklamiral G. Strnišev pesem, ki jo je Mešku poklonil ob petdesetletnici. Gimnazijci so zapeli »Zdravico« in »Ger čez izaro«. G. veliki župan dr. Pirkmayer mu je čestital v imenu vlade in mu pripel odlikovanje, red sv. Save III. razreda. G. pisatelj se je za svojo ljubeznivost ginjen zahvalil ter poudarjal, da je slavje praznik slovenske mladine, ki jo posebno ljubi. Priporočeval je anekdote iz svoje dijaške ptujske dobe, ki so mladino jako zanimale. Slavnost je bila nad vse pristréna, bil je pravi praznik naše mladine.

Pri banketu v Narodnem domu je pozdravil dr. Komljanec v imenu pripravljalega odbora in ptujskih narodnih društev, v imenu koroških Slovencev je čestital pesniku gosp. župnik Vinko Poljanec ter se mu je zahvalil za dvajsetletno plodenosno delovanje med koroškimi ljudstvom.

V imenu vlade je čestital g. veliki župan dr. Pirkmayer, v imenu mesta novi župan dr. Senčar, v imenu duhovščine župnik Gomilšek, v imenu domače fare sv. Tomaža nad Ormožem župnik Zemljič, v imenu učiteljskega učitelj Mirko Majcen, v imenu Družbe sv. Mohorja prof. dr. Fr. Kotnik, najgloblji pa je bil govor nadzornika Westra. Tudi zastopnik industrijevc g. Franc Čuček mu je napisal v imenu pridobitnih slojev ter poudarjal, da so plodovi duševnega dela, ki jih nudijo kulturni delavci, edinih in kažipot v resni borbi življenja. G. Arnuš pa je pridružil duševnosti tudi materialno stran.

Tako je tudi banket potekel v najlepši harmoniji, v ljubezni do naroda in domovine.

Dopisi.

Z Jesenic. Podružnica Jugoslovanske Matice na Jesenicah je zbrala povodom dinarskega dne 1311 Din. Na Savi sta pridno nabirali gđc. Savinšek Tončka in Legan Mar., posebna zahvala pa gre učencu Zen Maksu, učenkam meščanske šole Rainer in Scacedoni in pa deklicam VI. razreda, ki so pod vodstvom učitelja Leona Pibrova in tovarniškega uradnika Šopa Feliksa zbrali nad 1000 Din.

Ljutomer. Ob priliki dinarskega dneva se je nabralo v Ljutomeru 1223 Din za Jugoslovansko Matico, za kar se tem potom izreka vsem nabirateljem in darovateljem iskrena zahvala. — Odbor podružnice Jugoslovanske Matice v Ljutomeru.

Braslovče-Polze. Svojo ljubezen do neodrečene domovine je pokazala naša divna Savinjska dolina povodom dinarskega dneva Jugoslovanske Matice. Zbirka tukajšnje podružnice je dala nad 2000 dinarjev. Čast in hvala vsem darovalcem in marljivi nabirajoči šolski mladini. — Odbor.

Dobrna pri Celju. Podružnica »Rdeča križa« na Dobrni je obdarovala 21 revnih učencev naše šole z oblekami in obuvanjem. Ta velikodušni dar je izvalil revčkom solze hvalečnosti, ki naj bodo najlepše plačilo odboru.

Dnevne novice.

— Na študijsko potovanje v orient se odpravila marihorski bogoslovni profesor dr. Jehart. Prepotoval bo Egipt do Assuana, sinajski polotok, Palestino, Transjordanijo, Sirijo in Mezopotamijo (Irág). Potovanje ima znanstven namen. Dr. Jehart se bo predvsem bavil z jezikovnimi študijami, pa bo posvečal svojo skrb tudi zemljepis in krajepis bibličnih dežel. Odkar so Angleži v deželi, šteje zlasti Palestino, pa tudi Irág, celo vrsto novih znanstvenih naprav, knjižnice, zgodovinskih zbirk, bogatih na novih izkopinah, znanstvenih časopisov itd., ki o njih pri nas ne vemo nič ali pa le prav malo. Tudi zanje se bo pobrigal. Med potjo bo pridno fotografiral. Slike so predvsem namenjene nazornemu bibličnemu pouku. — Stroški znašajo dobrih 75.000 dinarjev. Duhovščini in vernikom lavantinske škofije gre čast in zahvala, da je ta velika vsota do malega že krita. — Potovanje po orientu olajšujejo dandanes številne železniške in avtomobilne zveze, ki so jih oskrbeli podjetni Angleži od Egipta pa vse tja do Bagdada. Zato bo potovanje brez posebnih težav, v štirih mesecih opravljeno, pa bo še časa dovolj vmes za mirne študije. — Dr. Jehart odpotuje 28. decembra. Potoma se oglasi v Rimu v bibličnem inštitutu.

— Dobra šola. »Hrvatski list« poroča o razmerah v vojaški šoli v Sarajevu, kjer se nahaja med približno 1000 dijakov-trojci tudi lepo število Hrvatov in Slovencev, med drugim sledeče: »V takozvani dijaški četi 15. pešpolka (v šoli za rezervne častnike) vladajo naravnost neznosne razmere. Oblekli in obuli so jih slabše kot druge vojake, hrano pa so jim znižali za 20 odstotkov. V šest metrov široki in 16 metrov dolgi sobi stoji 60 postelj, v nekaterih posteljah pa morata spati po dva vojaka-dijaka. Učitelji na tej vojaški šoli so sami častniki brez šole, ki so dosegli svoj »činc« v vojni. Zato pa so na dnevnem redu psotke kakor: Magarci, glupani, vucibatine, mečke itd. Seveda ne manjka tudi pristno balkanskih ljubeznivosti. V šoli vlada velikosrbski duh. V šoli se nahaja okoli 1000 Hrvatov in Slovencev. Ti so morali priseči na srbsko in ne na državno zastavo. Po prilegi sta govorila general in sarajevski prota dijakom-vojakom velikosrbske govore. Poveljnik šole je prepovedal vse hrvatske liste, in »Slovenec«, dovolil pa je »Samoupravo«, »Srbsko Reč«, »Beogradski dnevnik« in slične režimske liste. Pravijo, da poslednji dijaki ne bodo smeli dobivati hrvatskih in slovenskih listov niti po pošti, češ da so ti listi protidržavni.« — Ali ne spominjajo te razmere na nekdanjo Avstrijo in na mažarski vladni sistem? In vendar se naši »P.-P. državotvorci« tako radi hvalijo, da so največji sovražniki bivše Avstrije! Ali se ne kaže »avstrijankstvo« predvsem v bivših avstro-ogrskih političnih metodah in ne v teritorialni pripadnosti?

— Zopet špijonaža! Belgrajska »Pravda« piše: »Zadnja dva dni so začeli policijski agenti nagovarjati natakarkje, da bi ti prisluskovali, kaj govore gostje v gostilnah in kavarnah. Nekateri natakarkji so se tega posla lotili, drugi pa so take ponudbe odklonili.« — »Pravda« dostavlja, da take policijske metode P.-P. režimu ne bodo mnogo koristile. — To, kar se je zgodilo v Belgradu, se lahko zgodi tudi v Ljubljani ali pa v Mariboru in sploh povsod. Tudi za časa vojne je bilo tako, da človek nikdar ni mogel vedeti, kdo ga posluša. Zato ne bo napak, če ljudje v javnih lokalih govore rajše o repi, ali pa o tem, »kak perdeluje se krompir narbolje«, kakor pa o politiki. Kako in koga bomo volili, vemo tudi brez pogovorov v javnih lokalih. Posebno bo treba paziti na ljudi, ki sami začenjajo politične razgovore.

— »Kmetijski list« spet napada naš Kolesar Kmetijske zveze. Za nas najboljši dokaz,

da je potreben vsakemu našemu kmetovalcu. Naročite naš Kolar pri naši Kmetijski zvezi, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. — Cena 10 Din.

— Najboljši odgovor «Slov. Narodu». Zrejši smo sledeče vrstice: Najboljši odgovor na sramotenje vere, krščanstva in našega duhovništva, katera «Slovenski narod» zadnji čas v ukradenem «Morda ne veš vedno ponavlja, je, da tak list sploh ne čitamo, in naračino odgovemo. List, ki niti ne pomisli, da take reči dobe tudi šolski otroci v roke, s čimer se pobujšujejo, in se niti ne zaveda, da se mladina ravno vsled slabega čitila dan na dan bolj pogreza v nemoralno, od tod tudi vedno pogostejši samomor in slabi šolski uspehi, ni vreden, da ga pošten človek podpira z naročnino, da s tem pomaga k propadu našega dobrega ljudstva. — Bivši naročnik «Slov. naroda».

— Odprava justičnega oddelka v Zagrebu. Zagrebški uradni list objavlja naredbo ministra dr. Lukinića, s katero se ukine justični oddelak v Zagrebu z dnem 31. decembra 1924. Posli pridejo na pravosodno ministrstvo v Belgradu. Kaj bo posledica tega centraliziranja, bodo občutili vsi tisti, katerih akti se bodo prašili in zaprašili v belgradskem ministru.

— Osebnosti v pošte. Imenovani so: Za pripravnico II. kat., 5. skupine, 1. stopnje bivša poštarica 6. razr. Mira Glinškova v Mariboru; za pripravnico III. kat., 4. skup., 2. stop. bivša odpravnica Mara Novinčeva v Ptuj; za pripravnico III. kat., 4. skup., 1. stop. Stana Zagorjanova v Ljubljani; za za pripravnico II. kat., 5. skup., 2. stop. bivša poštarica 6. razr. Mara Faganelličeva v Mozirju; za uradnico II. kat., 4. skup., 10. stop. bivša poštarica 1. razr. Antonija Milavčeva v Ljubljani; za uradnico II. kat., 4. skup., 9. stop. bivša upravnica 5. razr. Mara Tekavčeva v Ljubljani; za uradnico II. kat., 4. skup., 10. stop. bivša upravnica 3. razr. Olga Voralova v Trebnjem; za pripravnico III. kat., 4. skup., 1. stop. Ema Burdianova v Celju; za pripravnico zvanjske kat., 3. skup., 1. stop. Gabrijele Vidmarjeva pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani; za uradnico II. kat., 4. skup., 4. stop. Lea Šotova v Rimskih Toplicah; za pripravnico III. kat., 4. skup., 1. stop. Anton Korun na ljubljanski kolodvorski pošti. — Prestavljeni so: za služitelja 2. skup. Ludvik Dermaš v Ljubljani; za služitelja 2. skup. bivša odpravica Marija Janovska v Mariboru; za služitelja 2. skup. Peter Kerne v Ribnici na Dol.; za služitelja 2. skup. Jožef Pelc v Ribnici na Dol.; za služitelja 2. skup. Ivan Brate v Rogški Slatini; za služitelja 2. skup. Alojzija Smrekar v Ljubljani; za služitelja 2. skup. Ivan Blažina v Ljubljani; za služitelja 2. skup. Anton Mramor v Cerklji; za služitelja 2. skup. Alojzij Škerjanc na ljubljanski kolodvorski pošti; za služitelja 2. skup. Karel Hlebš pri ljubljanski kol. pošti; za služitelja 2. skup. Jožef Znidaršič na ljublj. kol. pošti; za služitelja 2. skupine Leander Jak v Ljubljani; za služitelja 2. skup. Franc Cuderman na mariborski kolodvorski pošti; za služitelja 2. skup. Vinko Poljak pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani; za služitelja 2. skup. Rudolf Paljavic na mariborski kolodvorski pošti; za služitelja 2. skup. Draga Hafnerjeva v Šiški; za služitelja 2. skup. Peregrin Jamšek v Kamniku.

— Pošta Djurdjevac na ozemlju novo-sadskega poštnega in brzajavnega ravnateljstva je izpremenila svoj naziv v Velika greda.

— Steklen lestenec (luster) kupi »Naša Sloga«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Lestene mora imeti najmanj 12 sveč.

— Zgubil se je slaboumen mladenič, star 22 let; ime mu je France. Sporčila o njem prosi županstvo Mokronog.

— Tatvina v Kamniku. Neki stranki iz Kamnika sta bila ukradeni dva zlata ženska prstana s tremi briljanti. Prstana sta vredna 10.000 Din.

— V pijanosti se človeku marsikaj zgodi. Teršan Franc iz Hraš svoje zadnje pijanosti sigurno ne bo pozabil. Toliko se ga je navlekel, da je v Podhruški zgubil dobroohranjeno kolo, katerega drugi dan seveda ni našel. «Ceha» mu je bila precej draga, kajti samo s kolesom je zgubil 2500 Din.

— Smrtina nesreča na železniški progi. Med tovarno »Kristallum« in papirnico pri Zagrebu je 11. t. m. jutraj povozil vlak 48-letno delavko Marijo Draganič, ko je šla na delo. Vlak je truplo popolnoma razmesaril, tako da so komaj zbrali po progi raztresene kose. Slučaj je tembolj pretresljiv, ker je ponesrečenka s svojim delom vzdrževala svojega invalidnega moža, ki je za vsako delo nesposoben.

— Pretkan slepar. Te dni se je po Hrvaškem, posebno pa v Zagrebu udeleževal pretkan mlad slepar, ki se je pri svojih sleparijah večinoma posluževal telefona. »Delal« je na ta način, da je po telefonu klical razne tvrdke in osebe, se jim predstavil kot mestni uradnik Čubelič in naročil, naj njegovemu sinu, ko se oglasi, dajo, kar bo zahteval. Nato se je 18letni goljuf osebno oglašil pri dotičnikih in res dobil, kar je želel: razno blago in gotovino. Na ta način je fant, ki se piše Gjuro Čubelič in je po poklicu šofer, izvalil od raznih strank v malo dneh nad 15.000 Din vrednosti. Sreča pa mu ni ostala zvesta, kajti v

trenotku, ko je hotel na Sušaku prekoračiti mejo, ga je policija zgrabila in odpravila v sodne zapore v Zagreb.

— Vlom v Straži. Neznani tat in vlomilec se je polakomnil motornega kolesa. Najbrž si ga je želel za uspešnejše izvrševanje svoje obrti. Vlomil je v dvrnatno lesnega trgovca Ivana Marcona in mu odpeljal dobro ohranjeno motorno kolo, sistema Waffnerad «DKV» št. 16170. Kolo je vredno nad 4000 Din.

— Tatvina. Andreju Novaku je bilo na Fužinah ukraden kolo z zvoncec »Vovke«, vredno 2250 Din. Iz stavbe Mladinskega doma na Kodeljevem je nekdo odnesel žičasto mrežo za presejanje peska. Mreža je vredna 460 Din.

Primorske novice.

p Vse za gospodo, za kmeta nič. «Pučki Prijatelj» se poča s podporo, ki jo je vlada dovolila istrskim občinam v obliki posojila v znesku 18.751.000 lir. List opominja občine, naj bodo pri najemanju posojil previdne, ker bo treba vračati. Potem opozarja list, kako težka bremena se nalagajo občinam s komisariji in drugimi funkcionarji, ki vlečejo nesorazmerno visoke plače. Mestne občine pazijo na pota, razsvetljavo itd. le v mestu samem, okolico pa zaupajo. Po deželi se urejujejo le ceste, po katerih vozijo avtomobili, za poti, po katerih prevažajo kmet svoje proizvode, se nihče ne briga. Poljske škode in tatvine se tudi neprestano množe, ker so se odpravili poljski čuvari. Ko se bodo najemala sedaj državna posojila, naj poklicani činitelji poskrbe, da se uvedeni nedostatki odpravijo, saj bodo morali vračati posojila vsi davkoplačevalci.

p Za odpravo šole prostega četnika na ljudskih šolah. Načelstvo fašistovskega učiteljskega sindikata v Trstu je na svoji zadnji seji sprejelo sklep, v katerem zahteva, da se tedenske počitnice ob četnikih na ljudskih šolah takoj odpravijo in razdeli pouk na vseh šest dni v tednu. Sklep utemeljuje s tem, da je peturno sedenje v šoli za učence nezdravo; dalje je zadnja ura pouka vsled utrujenosti učiteljev in učencev skorajda izgubljena; končno zavira celodnevna prostost ob četnikih učence v pohajkovanje in jim jemlje veselje do šole sploh.

p Zader. Dne 12. t. m. se je pripeljal v Zader državni podtajnik finančnega ministarstva Spezzotti, da prisostvuje blagoslovljenju dveh modernih ribiških parnikov, ki jih je vlada podarila italijanski družbi »Sapria«, katere ustanovi v Zadru veliko moderno industrijo za ribje konzerve. (Že prej je vlada tej družbi odstopila v Zadru obširno zemljišče za industrijske zgradbe.) Podtajnik Spezzotti je imel na slavnosti velik govor, v katerem je naglašal, da mora postati Zader mirno predmestje italijanstva tostran Jadrana. Država bo skrbela za to, da zagotovi Zadru v bodočnosti krepak razvoj in blagostanje. Vlada misli zlasti na to, da dobi Zader v resnici dobre, uspešne zveze s svojim zaledjem. Ustanoviti hoče kar najzivejšee zveze in odnošaje z jugoslovanskim narodom, kar bo obema narodoma v korist. Tako Spezzotti. To se pač pravi, da hoče Italija Zader izpremeniti v pijavko, ki naj se zaje v jugoslovansko telo in se redi od njegove krvi. Obenem pa bodi Zader predmestje Italije tostran Jadrana, da bo imel italijanski vojak ob določeni uri takoj kam zastaviti korak.

p Banca Adriatica. Državno pravdnštvo je pozvalo vse upravne svetnike »Banke Adriatike«, da se predstavijo preiskovalnemu sodniku. Izvzeti so le tržaški župan sen. Pittacco, general Piccione in vit. Mordo.

Štaterske novice.

š Somišljenike prosimo, da razločujejo naš kolar Kmetijske Zveze od kolarja samostojnežev, ki so mu dali naslov »Kmetijski kolar«. »Kmetijski liste napada in zmerja, odgovorimo s tem, da vsak naš kmetovalec kupi naš kolar. Stane Din 10.

š Kapucini v Ptuj. Po 138 letih so se oo. kapucini spet vrnili v Ptuj v svoj nekdanji delokrog, kamor jih je l. 1615. poklical takratni avstrijski cesar Ferdinand II. z namenom, da mu pomagajo zatreti luteranstvo, ki se je močno razširilo v Ptuj in celi okolici. Delali so neumorno na priiznici in v spovednici in tako se jim je posrečilo doseči svoj namen, kar jim je sama vlada z javnim pismom pripoznala l. 1630. Zapustiti so morali Ptuj l. 1786. pod cesarjem Jožefom II. Nastanili so se sedaj v svoji hiši v bližini cerkve sv. Ožbolta; stari samostan ima v posesti vojaška oblast. V nedeljo, 9. novembra, jih je pri sv. Ožboltu slovesno vpeljal knezoškof mariborski dr. Andrej Karlin.

š Krekova mladina v Celju uprizori v nedeljo, dne 16. t. m. ob 4. pop. v veliki dvorani »Narodnega doma« dramo »Črnošolec«, K obilni udeležbi vabi odbor.

š Uspehi usposobljenostnih izpitov v Mariboru. Usposobljenostni izpiti za osnovno in za meščansko šolo, ki so se vršili od 4. do 11. novembra t. l. pod predsedstvom ravnatelja M. Pirca, so imeli sledeče uspehe: a) Izpit za meščansko šolo je napravil g. Sovrč Karel (III. skupina); b) izpit za osnovno šolo so napravili gje: Košenina Vlado, Kosmač Ma-

rija, Same Marija, Rosenstein Marica, Stadler Ljudmila, Medved Jakobina, Pertl Marica, Hočevar-Drakaler Marica, Kovačič Edvard, Dokler Justa (z odliko), Knapič Janko, Herzog Gabrijele, Strmšek Vekoslav, Grögl Feliks, Senčar Milica, Kotnik Vilgoj, Režabek Marijana, Groznik Josip, Čeh-Zabkar Marica, Cujnik Mirko, Kramberger Bogdan, Stupan Milica, Vokač Ivan, Hrastnik Alojzija, S. M. Metodija Fric (z odliko), Obrat Marija in Bračič Vera. — Reprobirani so bili: 2 kandidatinji za osnovno šolo in 1 kandidat za dopolnilni izpit osnovnih šol.

š Prodaja vojaških barak »Dunaj« v Samostanski ulici v Mariboru. Dne 1. decembra t. l. ob 10. uri se vrši pri finančnem okr. ravnateljstvu v Mariboru v sobi 27-28 prodaja vojaških barak »Dunaj« v Samostanski ulici v Mariboru potom javne ustmene dražbe. Natančni dražbeni pogoji so v pogled pri zgorajšnjem ravnateljstvu dnevno od 10.—12.

š Tatvina kolesa v Ločah. Kolesa nimajo sreče. Komaj ga prisloniš, že zdrtja z njim nepoklican gost. Trgovski potnik Michael Grobin iz Maribora je pustil v veži gostilne Kračun kolo znamke »Weren — Cilli«. Komaj si je naročil potrebna okrepčila, mu je kolo že zginilo. Ceni ga na 2500 Din.

š Drzna tatvina. Kovač Marija, stara žele 18 let, doma iz Soberja pri Mariboru je ukradla Antonu Kohlbergerju v Soberju 35.000 dinarjev. Baj se je po tatvini takoj odpeljala v Ljubljano, toda policija je še ni mogla zaslediti.

Somišljeniki SLS v Ljubljani.

Volivni imeniki za narodno skupščino so na razpolago vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—7. ure zvečer v tajništvu SLS, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. Ker je še mnogo naših somišljenikov izpuščenih iz volivnega imenika, prosimo, naj se vsak naš somišljenik pravočasno prepriča, če je vpisan. V tajništvu se dobe vse informacije glede vijanja reklamacij.

Previdna dama

bo zaradi krasne izbire in presenetljivo nizkih cen kupila pluches (pliš) kakor tudi kožuhovino za obrobo damskih plaščev vedno le pri trdki

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Ljubljanske novice.

Ij Stalni volivni imeniki volivcev za narodno skupščino za mesto Ljubljano so razgrnjeni pri mestnem magistratu v mestni posvetovalnici vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 6. popoldne vsakomur na vpogled. Vsakdo ima pravico, da v navedenih urah abecedni volivni imenik pregleda, prepiše, razglasi in natisne ter da zahteva bodisi zase, bodisi za drugega, naj se popravi v njem, kar misli, da je treba popraviti. Popravek volivnega imenika se more pri mestnem magistratu zahtevati neposredno ustno ali pismeno ter se mora vsaki zahtevi popravka priložiti potrebna dokazila. Po določilu člena 12. zakona o volivnih imenikih z dne 30. majnika 1922 se morejo popravki volivnega imenika zahtevati še 15 dni po razglasitvi volitev, to je do vštete 25. novembra 1924. Nobena poznejša zahteva popravka ne vpliva na sestavo volivnega imenika. Pri volitvi poslancev v narodno skupščino, dne 8. februarja 1925, smejo glasovati samo one osebe, ki so vpisane v volivnem imeniku.

Ij Damski tečaj za krojno risanje, ki ga je priredil urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, se je otvoril 11. t. m. na srednji tehnični šoli pod vodstvom strokovnega učitelja Alojzija Knafelja.

Ij Če tatovi ne pokradejo, pa raztrgajo psi. Ivana Stern je imela na dvorišču Emonske ceste št. 10 razobešeno perilo. Na dvorišče se je priklatil neznan pes in ji raztrgal perilo ter napravil znatno škodo.

Ij Nezgod. Človek pač ne zna, kje ga čaka nesreča. Premikač Ivan Gregorič je padel čez železniško tračnico pa se pri tem tako poškodoval, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

Ij Nevaren pes. Aleksander Jakša se je vračal po Askerčevi ulici proti domu. Pred obrtno šolo se je na nenadoma zakadila vanj psica gostilničarja in zidarskega mojstra Živica. Popadla ga je v zapestju leve roke in mu zadala precejšnjo rano.

Ij Vlomi. Te dni so se vlomilec zopet spravil na delo. Najprej je neznanec hotel vlomiti skozi steklena vrata stanovanja Alojzija Pertekelj. Bil je prepoden ter se mu je vsa namera izjalovila. Dva vlomilca sta se pa lotila bufeja na dolenskem kolodvoru, pa sta bila pravočasno prepadena. Policija jima je na sledu.

Ij Policijska kronika. Od 12.—13. so bile vložene sledeče ovadbe: Radi tatvine l. radi lahke telesne poškodbe l. radi poškodbe tuje lastnine l. radi popada od psa l. radi prestopka zgluševalnih predpisov l. radi kaljenja nočnega miru l. radi prestopka

cestno policijskega reda l. radi prekoračenja policijske ure l. radi nezapiranja trgovin ob določenem času 8. radi nezgode l. radi izgube l. radi polzkušnega samomora l.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek, 14. nov.: Zora, dan, noč. Red D. Sobota, 15. nov.: Pri Hrastovih. Red F. Nedelja, 16. nov.: Paglavka. Izven.

OPERA.

Začetek od pol 3. uri zvečer.

Petek, 14. nov.: Trubadur, gostovanje tenorista dr. M. Adrijana z Dunaja. Red A. Sobota, 15. nov.: Carjeva nevesta. Red C. Nedelja, 16. nov.: Majska noč. Popoldanska predstava pri znižanih cenah. Začetek ob 4. uri popoldne.

Sijerkijevečeva proslava v Narodnem gledališču v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob enajstih dopoldne v dramskem gledališču s sodelovanjem Društva ljubiteljev poljskega naroda spominsko svečanost v počastitev spomina slavnega pisatelja Henrika Sienkijeveča. Pri tej matineji sodelujejo univ. prof. dr. Vojeslav Mole, gospa Wanda Chulawska-Wistinghausen (sopran), gđc. Švajgerjeva (klavir), g. prof. Ravnik (klavir) in g. Hugo Zathay (basolo). Vstopnina je zelo nizka le v kritje stroškov. Predprodaja pri dnevni blagajni.

Abonente reda A opozarja uprava Narodnega gledališča v Ljubljani, da imajo drevi v operi predstavo Trubadurja z gostom g. dr. Moricem kot Turriduem. Zato pa odpade pondeljova predstava Rigoletto za red A. V soboto se poje Carjeva nevesta za red C.

SPREMEMBA OPERNEGA REPERTOARJA.

V petek dne 14. t. m. gostuje tretji slovenski domači tenorist g. dr. Moric Adrijan z Dunajske ljudske opere v Verdijevi operi: »Trubadur«. Sodelujejo ga. Lovšetova, Thierry-Kavčnikova, gg. Popov, Župan itd. Predstava se vrši za »izven«. Nadaljne predstave te opere za abonente sledijo šele v mesecu januarju, ko bo g. Adrijan drugič mogel dobiti dopust. Predprodaja vstopnic od danes dalje. — Radi spremembe repertoarja se vrši predstava opere »Carjeva nevesta« za C-abonma v soboto dne 15. t. m., za A-abonente pa predstava »Rigoletto« v pondeljek 17. t. m. V nedeljo pa se vrši popoldanska operna predstava ob 4 popoldne. Izvaja se R. Korsakova kom. opera »Majska noč«, na kar posetnike z dežele že vnaprej opozarjamo.

Po svetu.

sv Odprava fidejkomisov na Češkoslovaškem. Dne 14. t. m. stopi na Češkoslovaškem v veljavo zakon o odpravi fidejkomisov. Istočasno se ukinejo vsi dosednji fidejkomisni senati in njih posli izroče splošnim senatom.

sv Novo sredstvo proti raku. Praški listi poročajo, da se je nekemu praškemu zdravniku po dolgotrajnih, mučnih polzkuših posrečilo sestaviti preparat proti zane-marjenemu raku. Preparat se imenuje »gedurola« in se ozira na simptome brezupnega raka. Sredstvo je preizkusil tajni svetnik prof. dr. Lewandovski v Berlinu in razne druge nemške klinike; uspehi so sijajni. V teku se pogaňanja z raznimi tvrdkami in konzorciji, ki se potezajo za izključno pravico za izdelovanje »gedurola«.

sv Padanje zločinov na Češkem, Moravskem in v Šleziji. Češkoslovaške oblasti so izdale prvo statistiko o kazenskih obsodbah v letih 1919.—1923. Iz statistike je razvidno, da je tekom zadnjih par let kriminaliteta znatno padla; po nekaterih deželah je število zločinov v l. 1923. celo že nižje nego v l. 1913. Bilo je obsojenih na vseh okrajnih in višjih sodiščih: na Češkem 1913. l. 94.259, 1919. l. 86.814, 1920. l. 102.114, 1921. l. 112.373, 1922. l. 109.432 in 1923. l. 101.868 zločinov; na Moravskem in Šleskem: 1913. l. 71.526, 1919. l. 44.227, 1920. l. 63.152, 1921. l. 77.500, 1922. l. 80.017 in 1923. l. 70.672. Vsega skupaj je bilo na Češkem, Moravskem in v Šleziji kazenskih obsodb: 1913. l. 165.815, 1919. l. 131.041, 1920. l. 165.266, 1921. l. 189.813, 1922. l. 189.449 in 1923. l. 172.530. Ako vpoštevamo, da je bilo v prvih povojnih letih mnogo obsodb zaradi oderuštva, tihotapstva, potepuštva, ki spričo vedno bolj urejajočih se razmer stalno pojemajo, je pričakovati, da bo statistika o zločinih za l. 1924. še ugodnejša nego za l. 1923.

sv Beg iz sodne službe na Češkoslovaškem. Češkoslovaška vlada je predložila narodni skupščini zakonski načrt, ki skrajšuje pripravljalno prakso za sodnike na dve leti. Zaradi neugodnih službenih razmer število sodniškega naraščaja po vseh češkoslovaških pokrajinah hitro pada; vsa sodišča so preobložena z delom. V področju praškega deželnega nadsodišča je bilo od 387 sistemiziranih avskultantskih in praktikantskih mest zasedenih 1. januarja 1922. l. 333 mest, 1. januarja 1923. l. 314, 1. januarja 1924. l. 213 in 1. septembra 1924. le še 158 mest. Podobne razmere so tudi po vseh ostalih pokrajinah.

Gospodarstvo.

Poštna hranilnica.

Osnovna misel ustanoviteljev tega zavoda je bila izkoriščanje najbolj razširjene državne blagajniške organizacije t. j. pošt za zbiranje hranilnih vlog, za vršitev vplačil in izplačil za tuji račun in razširjenje denarnega prometa v kraje, kjer ne obstojajo denarni zavodi.

Dosedaj ima že preko 20 držav poštno-čakovno službo, 14 držav pa poštno hranilnico. Za našo državo velja zakon o poštnočakovnem in virmanskem prometu z dne 30. septembra 1921, obelodanjen v »Službenih novinah, dne 5. aprila 1922. 1. novembra 1922 pa se je ustanovilo v Belgradu ravnanje poštne hranilnice, kateremu so bili podrejeni sledeči zavodi: poštna hranilnica v Sarajevu, Poštnočakovni zavod v Ljubljani ter Poštnočakovni zavod v Zagrebu.

Poštna hranilnica v Sarajevu so osnovali že 1. julija 1911; področje te hranilnice glede čakovnega in virmanskega prometa se je razširilo po vojni na Dalmacijo in na Crnogoro. Poštnočakovni zavod v Ljubljani je začel poslovati 1. februarja 1919, v Zagrebu za Hrvatsko ter Vojvodino pa 1. avgusta 1920.

Poštna hranilnica v Belgradu je začela delovati s 1. oktobrom lanskega leta.

Razvoj poštnočakovnega prometa v zadnjih letih je sledeč:

Število računov	Promet (milij. Din)
koncem 1919. 3546	929
koncem 1920. 5079	2.633
koncem 1921. 7040	7.977
koncem 1922. 8294	17.267
koncem 1923. 9985	26.400

Posebej pri ljubljanskem poštnočakovnem zavodu je bilo v istem razdobju računov 1656, 2321, 2952, 3319 ter 3738, prometa pa 504, 1532, 2961, 5430 ter 8213 milijonov dinarjev.

Koncem leta 1923. je bilo omogočeno pošiljanje denarja našim izseljencem v domovino do višine 100 dolarjev.

Razpoložljivih sredstev je imela Poštna hranilnica v lastnih blagajnah 10.2 milijona dinarjev pri Narodni banki pa 10.75 milijona, ne vpoštevaje blagajniškega stanja vseh pošt, ki imajo vedno denar potreben za izvrševanje dispozicij in ki je znašalo 82.122.000 dinarjev.

Istega je imela poštna hranilnica v Belgradu pri denarnih zavodih plasirano 47.4 milijona, ljubljanski zavod 63.0, sarajevski 71.8 ter zagrebški zavod 71.6 milijona dinarjev.

Čisti dobiček za leto 1922 je bil 3.697.500 dinarjev, za leto 1923 pa 7.407.691 dinarjev. Rezervni fond je znašal 31. dec. 1923 2.892.924 dinarjev, vloge 351.377.682 dinarjev.

Čisti dobiček za lansko leto se je razdelil sledeče: 1 odstotek za nagrado članom nadzorstvenega odbora, 5 odstotkov za nagrado uslužbencev poštne hranilnice in čakovnih zavodov, 1 odstotek je bil stavljen na razpolago prosvetnemu ministrstvu za nagrado marljivih učencev ljudskih šol, 30 odstotkov za rezervni fond, ostanek pa državni blagajni kot proračunski dohodek poštne hranilnice.

g Popravlil V včerajšnjem članku »Mednarodni devizni trg« se je vrnila pomota v zadnjem odstavku. Namesto »izkazoval: mora

stati »šel«. Pravilno se glasi stavek: »Kakor kaže izkušnja in kolikor je razvidna tendenca, bo šel dinar najmanj do konca meseca bolj navzdol kakor pa gor.«

g Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 7. t. m. 1924 se je pripeljalo 410 svinj in 2 kozi, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 62.50 do 125, 7—9 tednov stari 150—225, 3—4 mesece stari Din 300—400, 5—7 mesecev stari Din 700—750, 8—10 mesecev stari Din 875 do 1125, 1 leto stari Din 1750—2500, 1 kg žive teže Din 15—17.50, 1 kg mrtve teže Din 21.25 do 25, 1 koza komad Din 150—200.

g Ponovni razpis dražbe lesa na Bledu in v Bohinju. Direkcija šum v Ljubljani je ponovno razpisala dražbo partij II in VI šumske uprave v Bohinjski Bistrici in partij IV in VII šumske uprave na Bledu. Rok za vlaganje ponudb pri direkciji šum v Ljubljani je do 20. t. m. ob 11. predpoldne.

g Protest industrijcev. Predstavniki Centralne industrijskih korporacij so vložili pri finančnem, trgovinskem, prometnem in gradbenem ministrstvu protest proti temu, da se daje graditev železniških prog in mostov tujim firmam, ne pa našim. Po časopisnih poročilih je obetana popolna zaščita naše industrije, t. j. da bodo v vsakem slučaju pozvani tudi naši industrijci.

g Nova carinska tarifa. Zagrebške »Novosti« poročajo iz Belgrada, da bo odbor za carinsko tarifo v trgovinskem ministrstvu ponovno pregledal carinsko tarifo, ki je bila že pod prejšnjo vladno dogotovljena.

g Nova železniška tarifa. Novi prometni minister je zahteval od komisije za revizijo železniške tarife referat in ji dal nova navodila.

g Promet v šibeniškem pristanišču. V teku meseca oktobra t. l. je v šibeniško pristanišče uvozilo 242 ladij s skupno tonažo 53.445 ton. Pripeljalo se je v Šibenik 6708 potnikov. Izvoz iz Šibenika je v tem mesecu dosegel 11.279 ton, uvoz pa samo 116 ton. Največ se izvažja premog (3351 ton) in karbid (1640 ton).

g Izvoz lesa v Italijo. Na pritožbo generalnega železniškega ravnanstva v Trstu, da vagonске pošiljke lesa večkrat pridejo z znatno manjšo količino naloženega lesa, kakor je to označeno na vagonu, je prometno ministrstvo izdalo odredbo, da se morajo od sedaj naprej vse vagonске pošiljke lesa za Italijo pred ekspedicijo izmeriti na državni mejni tehnični.

g Prepoved uvoza lesa v Švico. Švicarska vlada je po poročilih zagrebških listov prepovedala z dnem 17. oktobra t. l. uvoz stavbnega in drugega lesa. Za uvoz tega blaga je potrebno od sedaj naprej posebno dovoljenje sekcije za uvoz in izvoz zveznega departmana za javno ekonomijo v Bernu. Ta prepoved je bila izdana zato, ker države z nizko valuto preplavljajo švicarski trg z lesom.

g Avstrijske zvezne železnice. Računski zaključek avstrijskih zveznih železnic izkazuje za prvo polovico t. l. primanjkljaj 27.5 milijard aK. V istem razdobju lanskega leta je znašal deficit 375 milijard aK. V prvi polovici t. l. so bili dohodki 2.2 milijarde (v prvi polovici 1923 — 1.7), izdatki pa 2.3 milijarde (v prvi polovici 1923 — 2.0) avstrijskih kron.

g Zvišanje železniških osebnih tarif v Avstriji. Kakor poročajo z Dunaja je uprava avstrijskih zveznih železnic sklenila zvišati s 1. januarjem 1925 tarife za osebni promet za 25—30 odstotkov.

g Stanje živinoreje v Avstriji. Po štetju z dne 7. marca t. l. so našli v Avstriji 2.162.936 goved, 1.472.923 prašičev, 382.200 koz, 597.408 ovc ter 282.484 konj.

g Gospodarski položaj Poljske. Finančni minister je v parlamentu izjavil, da se položaj poljskega gospodarstva izboljšuje in da bo proračun za leto 1925 izkazoval ravnotežje. Državne blagajne so dobile iz državnih in privatnih posojil 413 milijonov zlatov.

g Razdelitev turških dolgov. Komisija za razdelitev turških dolgov je dovršila svoje delo. Dolgovi so se razdelili na 2 skupini, prvi narejeni do 17. oktobra 1912, drugi pa do 1. novembra 1914. Delež Jugoslavije v prvi skupini znaša 5 odstotkov ali 313.000 turških lir. Vprašanje, v kakem denarju se bodo ti dolgovi plačali, je neodločeno. To je bilo sporočeno vsem prizadetim državam, ki imajo pravico protestirati pri Društvu Narodov v teku enega meseca, ko bo imenovano razsodišče. Razsodba razsodišča mora pasti v teku treh mesecev.

g Bolgarske finance. Od 1. aprila t. l. pa do 1. oktobra t. l. so znašali bolgarski državni dohodki 3024 milijonov levov. Proračun je za to dobo določal 3302 milijona levov.

g Svetovna produkcija bakra. Ameriški državni statistični urad ceni letošnje svetovno produkcijo bakra na 1.443.000 ton (po 907 kg), svetovno porabo pa na 1.530.000 ton.

Borze.

13. nov. 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.130—3.0230 (2.9950 do 3.0250), London 318.25—321.35 (320.35 do 323.35), New York 68.65—69.65 (68.95—69.85), Pariz 3.6750—3.6950 (3.6790—3.7290), Praga 2.0575—2.0375 2.0550—2.0850), Dunaj 0.00969 do 0.00989 (0.00970—0.00990), Curih 13.35—13.45 (13.34—13.47). — Ob začetku borze vse čvrste, po borzi pa tendenca slaba.

Curih. Belgrad 7.45 7.47, Budimpešta 0.006925 (0.006950), Berlin 1.23 (1.2350), Italija 22.60 (22.45), London 23.91 (23.93), New York 519.20 (519.20), Pariz 27.40 (27.50), Praga 15.45 (15.45), Dunaj 0.007325 (0.007320), Bukarešt 2.85 (2.85), Sofija 3.80 (3.7250).

Dunaj. Devize: Belgrad 1024, Kodanj 12.430, London 327.500, Milan 3079, New York 70.935, Pariz 3747, Varšava 13.600. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 325.700, francoski frank 3715, lira 3040, dinar 1017, češkoslovaška krona 2102.

Praga. Devize: Lira 148.125, Zagreb 49.05, Pariz 179.85, London 156.67, New York 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1922. 64—65, 2 in pol odstot. državna renta za vojno škodo 111—113, Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220—230, Mersantilna banka, Kočevje 126—128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915 (denar), Slavenska banka, Zagreb 91—95, Strojne tovarne in li-varne, Ljubljana 130 (denar), Združene papirnice Vevče 110—120, »Split«, anon. družba

za cement Portland, Split 1400—1455, »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 67.50 (blago), 4 in pol odstot. zastavni listi Kranjske deželne banke 17 (blago), 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 89 (blago).

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 106.50 do 108, Hrv. slav. zemaljska hipotekarna banka, Zagreb 56—57, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 105—106, Jugoslovenska banka, Zagreb 100—102, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915—920, Slavenska banka, Zagreb 90—95, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220—225, Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 86—88, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Osijek 835—850, Gutman 700 do 710, Slavonija 71—72, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 460—470, 7 odstot. drž. invest. posojilo 64—65, Vojna odškodnina 110.50—111.

Dunaj. Alpine 375.000, Greinitz 136.000, Kranjska industrijska družba 482.000, Hrvatska esk. banka 108.000, Leykam 150.000, Jugoslovenska banka 109.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 55.000, Avstrijske tvornice za dušik 160.000, Gutmann 390.000, Mundus 805.000, Slavonija 72.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Škorete, 13 mm, I. do III, II—III in III. vrsta, fco meja 550; deske, 20 mm in 25 mm, I—III in pol. samo III, fco meja 530; remeljni, 50-50, 50-60, I—III. vrsta, fco meja 550; hrastovi plohi, obrobjeni 2.60, 43 mm, fco meja 1300; brusni les po uzancih Ljubljanske borze, fco nakladna postaja 3 vag. 220, 225, zaklj. 220; oglje bukovo la, vilano, fco meja 118. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 385; pšenica bačka, par. Ljubljana 430; kuruza bačka, par. Ljubljana, stara 335; oves bački, par. Ljubljana 340; laneno seme, fco Ljubljana 675, 730; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana 625; krompir, fco skladišče Ljubljana 120; ajda domača, črna, fco Ljubljana 250; ajda domača, siva, fco Ljubljana 235. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 440; fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 545; fižol prepelčar, orig., fco Ljubljana 450; fižol mandolon, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 495; fižol rjavi, orig., fco Ljubljana 410.

Novi Sad. Pšenica 365—370, moka 0 550, sušena kuruza 237, promptna dobava 170 do 175; tendenca živahnija.

Izpred sodišča.

Krojačeva smola. Nekemu ljubljanskemu krojaču je izročil naročnik blago za podlogo telovnika, in sicer takozvani »šerš«. Primerilo se je, da je zmanjkalo krojaču blago za drug telovnik in hote ali nehoti je porabil izročeni »šerš« za drugo stranko in je podložil naročniku telovnik mesto s »šeršom« s klotom. Dasi je krojač naročniku to povedal in tudi poravnal razliko cene za blago, je bil kljub temu osumljen, da je napravil to vedoma in hote, uverjen, da naročnik ne bo spoznal razlike blaga. Ker tožnik ni prišel k obravnavi in se ni mogla ugotoviti krivda krojača, ki je imel morda le res smolo, da ni dobil v trgovini ravno takega blaga za nadomestek, ter je razliko povrnil, ga je sodnik oprostil z resnim opominom, da naj gleda in

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.

(Dalje.)

21

»Če mi tvoje veličanstvo pove, kako si dosegla, da so se egipčanski velikaši odločili poslati oboroženo ekspedicijo v Napato pod poveljstvom mladeniča, navadnega kapitana, ki je pred njih očmi ravnokar bil umoril prestolonaslednika iz Napate, kar pomeni, če količkaj poznam Ramesa, vojsko med Kešem in Egiptom, tedaj ti povem, kako sem dosegla, da je prišla iz vrča opica.«

»Potem ne bom tega nikoli zvedela, dofilja, ker ti na vprašanje ne znam odgovoriti. Prišlo mi je na um, kakor mi prihaja pesem v grlo, to je vse. Ramesa bi bili takoj obglavili, kaj ne, ker ni dovolil, da ga ta črni merjasec natakne na čekane. Ali meniš, da je izlil vino nalašč Amathelu na glavo?« je vprašala in se je zopet nasmejala.

»Da, prepričana sem, da bi ga bili obsojili na smrt, če bi ga tvoje veličanstvo ne imelo slučajno tako —«

»Ker govorim ravno o vinu,« jo je prekinila Tua, »nalij mi kozarec. Božanski princ iz Keša, ki bi bil moral postati moj soprog — ali razumeš, kako je mogloče Asti, da so mi hoteli dati tega črnega barbara za moža? — ta božanski princ, ki sedaj večerja z Osirisom, je tako mnogo pil, da nisem mogla vina niti pokusiti; trudna sem in žejna in moram še nekatere reči opraviti nočjo.«

Asti je stopila k mizi, na kateri je stal vrč vina, ovit z listjem, in ob njem kozarci; napolnila je enega in ga prinesla Tui.

»Torej božanskemu princu v spomin in naj bi odšel od Osirisove mize, preden

pridem jaz tjakaj. In v zdravje tiste roke, ki ga je na oni svet poslala,« je rekla Tua brezskrbno. Nato je izpila vino do zadnje kaplje ter vrgla kupico na mramornata tla, kjer se je razletela na drobne kosce.

»Katero božanstvo je obsedel nočjo tvoje veličanstvo?« je vprašala Asti mirno.

»Božanstvo, ki dobro ve, kaj hoče,« je odgovorila Tua. »Sedaj se čutim zopet dovolj močno, da obiščem faraona. Pojdi z menoj, Asti.«

Ko je Tua stopila k faraonovi postelji, se je prepričala, da je najhujša nevarnost že bila minila. V strahu za njegovo življenje so mu zdravniki puščali kri in sedaj je bil napad prešel; njegove oči so bile odprte, čeprav ni mogel govoriti in ni poznal ne nje, ne koga drugega. Vprašala je, ali bo živel, ali bo umrl, in povedali so ji, da bo živel, da pa mora po mnenju zdravnikov, dolgo časa popolnoma mirno ležati in da ga ne smejo nadlegovati obiski ter vznemirjati opravi, zakaj če bi se utrudil ali razburil, bi se napad gotovo obnovil in ga umoril. Tua se je po teh novicah, ki so bile boljše, nego je pričakovala, pomirila, in je očeta poljubila ter odšla.

»Ali pojde tvoje veličanstvo sedaj počivati?« je vprašala Asti, ko sta se vrnili v njene sobane.

»Nikakor ne,« je odgovorila Tua, »faraonove čevlje nosim in imam še veliko posla nočjo. Pokliči Mermesa, svojega moža.«

Mermes je prišel in obstal pred njo. Bil je še vedno tak, kakor v davnih dneh, ko se je Tua še igrala kot otrok v njegovi hiši, strog, lep in malobeseden, toda lasje so mu bili osiveli in skrb se mu je bila razela v obličje, pač zaradi Ramesa, čigar vroča kri ga je bila spravila v tako nevarnost, in zaradi faraona, ki je bil njegov prijatelj in je omahoval med življenjem in smrtjo.

Ko ga je Tua pogledala, ga je vzljubila bolj nego kdaj poprej, zakaj sedaj, ko je bil potr, se ji je zdel njegov obraz bolj podoben Ramesovemu, nego je bil poprej.

»Ne boj se, plemeniti Mermes,« je rekla prijazno, »pravijo, da nas faraon še ne zapusti.«

»Hvala Amenu,« je odgovoril, »zakaj če bi umrl, bi njegova kri bila na rokah moje hiše.«

»Nikakor, Mermes; bila bi na rokah bogov. Ti izhajaš iz kraljevskega rodu; povej, kaj bi mislil o svojem sinu, če bi se bil zgrudil onemu debelemu Nubijcu, ki ga je udaril, pred noge in ga prosil za življenje kakor kak suženj?«

Mermes je zardel, se lahno nasmešnil, potem pa je rekel:

»Vprašal bi rajši, kaj bi mislila ti, o kraljica?«

»Jaz?« je odgovorila Tua. »Kot kraljica bi mu bila zelo hvaležna, zakaj s tem bi bil prihranil Egiptu mnogo sitnosti, toda kot ženska in prijateljica bi nikoli več ne bila govorila z njim. Čast je več kot življenje, Mermes.«

»Gotovo je čast več kot življenje,« je odgovoril Mermes in je gledal v tla, morda da se izogne njenim očem. »Ta trenutek se zdi, da je Rames na poti k časti. Toda tisti, ki visoko sedijo, se morajo bati, da ne padejo, o kraljica, in — odpusti mi — on mi je edini otrok. Kadar faraon okreva —«

»Bo Rames daleč od tod,« ga je prekinila Tua. »Pojdi in ga takoj pripelji sem in z njim vezirja ter prvega pisarja dvornega sveta. Vzemita ta prstan, odprti ti bo vsa vrata.« Snela je pečatnik s prsta in mu ga izročila.

»Ob tej uri, veličanstvo?« je podvomil Mermes.

»Ali nisem govorila?« je rekla Tua nestrno. »Kadar gre za blago Egipta, ne spim.«

Mermes se je torej priklonil in odšel. Ko je izginil, je Tua ukazala Asti, da jo počese in obleče v drugo oblačilo ter okraši z drugim nakitjem, ki ji je po njenem mnenju bolj pristojalo, dasi tega ni povedala. Nato je sedla na vladarski stol v svoji sprejemni dvorani in je čakala, dočim je Asti stala ob njej molče, toda začudena.

Slednjič so se vrata odprla in med njimi se je prikazal Mermes ter z njim vezir in načelnik pisarjev, ki sta obadva skušala prikriti svoje zehanje; sklicali so ju namreč bili s postelje in doslej nista bila vajena, da bi imela opravka z državnimi posli ob taki uri. Za njimi je prišel Rames, ki je imel zaradi rane trdo nogo in je bil očitno zmeden, a drugače prav tak, kakor tedaj, ko je odšel od slavnosti.

Tua ni čakala običajnih dvornih pozdravov, marveč je začela izpraševati vezirja, kaj je ukrenil z ozirom na njene ukaze, in ko ji je zatrdil, da zadeva dobro napreduje, se je začela razgovarjati z njim o vseh podrobnostih, kakor o ladjah, častnikih, o skrbih moštva in tako dalje. Nato je sedla, da narekuje poročila kapitanom in baronom, ki so poveljevali utrdbam ob Zgornjem Nilu; sporočila jim je faraonova ukaze v tej zadevi in jim obvestila o Ramesovem poslanstvu ter jim naznanila, da je tisti, čigar roka je vse gorje povzročila, načelnik čete, ki naj nesrečo popravi.

Ko je to bilo končano, je odslavila pisarja, da še isto noč ukaze prepíše, naročivši mu, naj ji prepise prinese na vse zgodaj, da jih podepečati. Nato je nagovorila Ramesa in mu ukazala, naj odrine jutri s četami, ki so bile pripravljene, v Takensit nad prvim kataraktom Nila, ki je bil obmejna egipčanska trdnjava, in naj tam počaka, dokler ne prispe ostalo vojsvo z darovi za kralja iz Keša in z balzamiranim truplom prince Amathela.

pazi, da ne bo v bodoče več tako lahkomi-selno mešal tujih podlog. Plačati pa mora kljub temu 25 Din za kolek na oprostilno sodbo.

Drago vmeševanje v igro. Na Vrhovcih v fogaškem okraju so praznovali fantje pone-deljek in so pri tem igrali balin. Med igralci je bil tudi domači fant Valentin Dolinar. Kot običajno pri tej igri so se igralci večkrat sporekli za »punte«. Med igralce pa se je vmešaval mesarski vajenec France Skubic, dasi so ga igralci svarili, in se je pri tem spril z Dolinarjem in ga je podrl na tla. Dolinar pa se je hitro pobral, potegnil je nož in je sunil vsiljivega kibica tako nesrečno v trebuh, da je ta dobil težko telesno poškodbo. Dasi se je zagovarjal mož s silobranom, se senat ni mogel uveriti, da je bilo treba potegniti nož in suvati z njim v trebuh. Pač pa je vpošte-valo njegovo razburjenost, ker ga je motil in nadlegoval pri igri in je bil obsojen z ozirom na to samo na 5 mesecev težke ječe s tem-nico in postil in bo moral plačati Skubicu 1000 Din za bolečine, odhod za zaslužek po 48 Din na dan in pa 75 Din takse.

Kaznovan vlomilec. Jože Podlesnik, brez-poselni delavec iz Sentjurja pri Dolih, je bil obtožen, da je ukradel na Korenem pri Kraš-nji Avgustu Klopencu za 3000 Din obleke in perila. — Dalje je vlomil v koč Terezije Ma-rinškove v Kopoljah. Odsel pa je samo za 250 Din raznih drobnarij, to pa le zato, ker so ga pravočasno zasačili in prijeli. Podles-nik, ki je skušal tajiti, kolikor se je pač dalo, je bil obsojen z ozirom na njegovo predživilje-nje in kot nevaren vlomilec na 3 leta težke ječe.

Zaradi tobaka so se sprli posestnik Dam-jan in njegova žena Marija Globokar iz Rud-nika. Organa finančne kontrole Gašper Markelj in Rado Petelin sta namreč našla na njegovem vrtu med cveticami in travo tobakno rastlino. Izruvala sta tobak in prinesla tehniko, da ga stehata. To pa je moža in ženo seveda razburilo in oba sta se spravila nad finan-

carja in sta ju pošteno oštela. Pri obravnavi sta hotela utajiti, da sta imela zasajen tobak in sta trdila, da je bila ta rastlina le tako zvano »hudičevo oko« in ne tobak. Žena ju je nahu-lila, da naj ga sama pulita, češ, da jima ne pa-de nobena krona z glave, mož pa ju je nahu-lil s hudičem in smrkavcem. Ker je bil on že 14 krat radi žaljenja časti, tepeža in trikrat po zakonu o živilih kaznovan, je bil obsojen za to nerodnost na 500 Din ali 10 dni, ona pa na 250 Din ali 5 dni zapora in morata seveda plačati stroške in takso, tako da je bil ta ne-srečen tobak ali »hudičevo oko« res precej osoljen.

Dijaški vestnik.

d Akademski zveza ima v soboto 15. t. m. ob 4 popoldne v dvorani Akad. doma zborovanje na katerem bo proslavila šestletnico 29. X. 1918 s predavanjem g. dr. Josipa Pun-tarja o dogodkih revolucijske dobe v l. 1918. Akademski zveza vabi na zborovanje vse gg. starešine in tovariše.

d Na rednem semestralnem obnem zboru j. k. a. dr. »Danica« v Zagrebu 8. nov. je bil izvoljen za zimski semester sledeči odbor: predsednik: Skubic Jože, cand. ing. agr., podpredsednik: Urbanija Anton, cand. rer. com., tajnik: Kocijančič Viktor, cand. med., blagajnik: Ferlic Pavel, cand. ing. agr., gospodar: Foramiti Avgust, cand. rer. com., knjižničar: Kovač Franjo, cand. vet. med.

Naznanila.

Starešinski sestanek bo v petek, 14. t. m. ob 8. uri v Akad. domu. Referat: Notra-njepolitični razvoj predvojne Srbije. Starešine in akademiki vabljeni, gostje dobro-došli. Ob pol. 8. uri odborova seja. — Pred-sednik.

Katoliško društvo rokodelskih pomočni-kov vladno vabi na Martinov večer, ki

ga priredi v nedeljo dne 16. novebra 1924 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, točno ob 6 zvečer. Spored: 1. Fr. S. Finžgar: Po zaklad! Spevoigra v dveh dejanjih. 2. Sta-novanjski urad. Kuplet. Poje g. V. Rudolf. 3. Cunjar. Kuplet. Poje g. Fr. Mihelčič. 4. Trmo-glavec. Kuplet. Poje g. Al. Erjavec. 5. Pevski zbori. — Šaljiva pošta in prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

Rokodelski dom v Ljubljani Danes ob 8 zvečer je pevski in igralna skušnja za spevo-igro »Po zaklad!« Prosimo točne udeležbe.

Martinov večer Sentpeterskega prosvet-nega društva Sentpetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo 16. t. m. ob pol. 20. uri v svojih prostorih, Zupnijska ulica 1, Martinov večer s petjem in prosto zabavo ter vabi nanj člane in prijatelje. Vstopnina 3 Din.

»Martinov večer« priredi »Krekova mladina« v I. delavskem konzumnem društvu v Zvezdi v nedeljo dne 16. t. m. Med drugim je tudi na sporedu bogat srečolov.

Jadranska Straža priredi dne 13. de-cembra v veliki dvorani hotela Union za-bavni večer s šaljivim vzoredom. Odbor prosi, da bi se vsa društva ozirala na to in da ne bodo priredila omenjenega večera nikakih zabav.

Začetek predavanj v društvu »Soča«. Kakor v pretekli sezoni, prične tudi letos društvo »Soča« s ciklusom predavanj. Prvo predavanje se vrši v soboto, 15. t. m. v sa-lonu pri »Levu« točno ob pol. 9. zvečer. Vstop vsem prost.

Klub kolesarjev in motociklistov Iliri-ja priredi v nedeljo, dne 16. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma ob pol. 20. uri ve-liko sportno veselico. Veselilni odsek po-sluje permanentno v klubovih prostorih re-stavracije Novi svet. Predprodaja vstopnic pri g. J. Gorec, palača Ljubljanske Kredit-ne banke. — Odbor.

Naročajte »Slovenca«!

Somišljeniki!

Preglejte takoj, če ste vpisani v volivne imenike!

Polzvedovanja.

Našlo se je 6 ključev na križišču Go-sposvetske in Bleiweisove ceste. Dobe se pri blagajni Jadranske zavarovalne družbe, Bethownova ulica.

Zgubila sta se dva zelena zvezka (lepo-pisnice) v Sp. Šiški. Oddati je na Fran-Pavlič, Jernejeva ulica 205, Šiška.

POSILANO. Od min. za trg. in indu-strijo konces. krojna šola, Zidovska ulica 5, Ljubljana (Slovenija). Prejel sem Vaše damske in moške kroje. Že pri prvi poskušnji sem uvidel, da je kraj res do-ber, da pristojna izvrstno in sem že na iz-delek teh krojev dobil več naročnikov. — Franc Jung, krojaški mojster za dame in gospode, Kula, Bačka. 7114

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

čas opazovanja	termo-metar v mm	termo-metar v C	relativna vlažnost v C	vetar, smer, sila	padavine v mm
12./11. 21 h	744.9	5.0	0.4	jas. s. v.	
13./11. 7 h	744.1	4.8	0.7	obl. s. v.	0.0
13./11. 14 h	744.6	5.2	1.4	obl. v.	

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Naj-manjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

HIŠA

tik predmestja Ljubljane, no-va, enodružinska, s takojš. prostornim stanovanjem — ugodno naprodaj. Pojasnila daje F. Jerko, Črnuče, Ježica

Učenko sprejme trgo-vina z živili in delikatesami (brez hrane in oskrbe). — Ponudbe pod »Učenka« na upravo lista.

Opalograf

dobro ohranjen, kupi Sa-vinjsko orlovsko okrožje. — Naslov: FRANC TURNŠEK, Breg, p. Polzele. 7126

Za Miklavža in božič. Mamice, razveselite otroke in kupite igračne vozičke in mala dvokolesa, tricikelne, holenderje, stolice, zložljive tudi za mizice, šivalne stroje itd. najceneje TRIBUNA F. B. L., Tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 7001

Malo POSESTVO

z mlinom, 3 min. od železn. postaje, se proda za 125.000 Din. — RÖTHEL, Rožnido-l — Semič. 7112

Proda se takoj LEPA enonadstropna HIŠA z lepim gospodar. poslopjem in 1100 m² velikim vrtom, vse v najboljšem stanju, za 400 tisoč Din, v mestu Slov. Bi-strica, Slovenija. Vsa poja-snila daje A. PINTER, trgo-vina, Slov. Bistrica. 7130

Nudim vpletke (kile) lasne obroke. Barvaše las z Ornel Hens. M. PODKRAJŠEK frizer za dame in gospode

Kuharica perfektna in pridna, ki se dela ne boji, z dolgoletnimi spricvali, se išče za stalno službo proti dobri plači. — Nastop lahko takoj. Ponudbe na: Mace JAKIL — Krmelj, Sent Janž. 7128

»SLOVENE« za inserate najbolj priporočljiv!

Pozor, KMETOVALCI, obrtniki! Prevozni mlini za domače mletje (pogon 3 KS) so na ogled in naprodaj pri: PODOBOJ, Sv. Petra cesta št. 95, Ljubljana. 7142

Prodajalca TOBAKA išče mesta. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe prosim na upravo pod šifro »Trafiika«.

Dve železni peči

še dobro ohranjeni, poceni naprodaj. — Poizve se: Mestni dom, Gasilski urad.

Grajska klet

Ljubljana, 1. mestni trg št. 13. VINOTOČ. Naznanja se, da so ravnokar došla dobra vi-na, kakor: silvanec, rizli, g, farminec, črnina. — Čez ulico 1 Din ceneje. Priporočja se za obilni obisk tudi z dežele.

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trvdka

E. Vajda, čakovec

Naprodaj novozidana HIŠA, tri sobe, kuhinja, shramba in klet, s studencem, 4787 m² travnika okoli hiše, v vasi Teharje, pol ure od Celja, za 105.000 Din. — Poizve se pri Fr. FRANČEŠKIN v Celju, Razlagova ulica 9. 7123

MERAKL

barve, črnina, lake, kit, emajle, čopiče in za-jamčeno čisti firnež najboljšje kakovosti nudi

Medič-Zankl družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče
Tovarne
Ljubljana — Medvode.

Št. ad 12.178/23/ref. IX.

7139

Dobava gramoza.

Mestni magistrat razpisuje dobavo 1200 m³ GRA-MOZA (grobeža, toččenega in stene) za ureditev Ceste v Rožno dolino med Levčevo (Glinškovo ulico) in viško mejo. Pogoji, pod katerimi se dobava odda, se dobijo v mestnem stavbnem uradu med uradnimi urami. Oferte v zapечатih kuvertah je treba oddati v mestnem stavbnem uradu do 12. ure popoldne dne 18. novembra 1924.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 12. novembra 1924.

Kdor da več

za priporočilo svoje trvdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način re-klame. Zato je potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj ku-puje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in pro-račun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

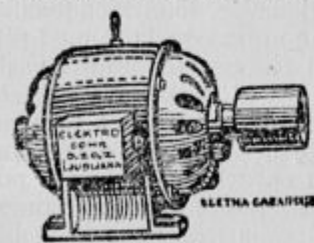
Najboljši angleški premog

(7800 kalorij) in

prima koks (en gros)

Dvakrat izdatnejši od domačega premoga. — Po najnižjih cenah takoj dobavljiv. — Naročila in pojasnila

ing. A. Šlehi, Ljubljana, Dunajska c. 1a

40 e elektromotorjev

najboljši fabrikat s 40% popusta! — Ves električni material globoko pod dnevnimi cenami

Elektracompany Ljubljana, Sv. Petra ces a 25.

Sinoči je umrl naš zaslužni podpredsednik, predsednik društva hišnih posestnikov na Jesenicah in odbornik Centralne Zveze društev hišnih posestnikov v Beogradu, gospod

dr. Julij Pavliček

generalni tajnik Industrijske družbe na Jesenicah in posestnik

Pogreb bo v petek ob 3 popoldne iz kolodvora na Jesenicah na on-dotno pokopališče.

Neumornemu našemu članu ohranimo časten spomin!

Ljubljana, dne 13. novembra 1924.

POKRAJINSKA ZVEZA DRUŠTEV
HIŠNIH POSESTNIKOV ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Danes je preminul po kratkem, mučnem trpljenju na posledicah tra-gične nezgode gospod

dr. Julijan Pavliček

generalni tajnik Kranjske industrijske družbe

v 46. letu starosti.

V blagopokojnem smo izgubili vestnega in spoštovanega sodelavca, zve-stega in dobrega prijatelja in priljubljenega tovariša, kateremu ohranimo ča-sten in trajen spomin.

Jesenice - Fužine, dne 12. novembra 1924.

RAVNATELJSTVO IN URADNIŠTVO KRANJSKE INDUSTR. DRUŽBE.